

BÁNYAMUNKÁS

A BÁNYA- ÉS ENERGIAIPARI DOLGOZÓK SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA - ALAPÍTVÁ 1913-BAN

J Ó S Z E R E N C S É T !

Borbála Nap 2008.

A Közlekedési Hírközlési és Energiaügyi Minisztérium Margit körúti székházának földszinti tanács-termében december 4-én 11 órai kezdettel került megrendezésre a Borbála Napi országos központi ünnepség.

Az elnökségben helyet foglalt Dr. Molnár Csaba a Közlekedési Hírközlési és Energiaügyi Minisztérium újonnan kinevezett minisztere, Szabados Gábor a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal elnöke, Dr. Valaska József a Magyar Bányászati Szövetség elnöke, Rabi Ferenc a Bánya és Energiaipari Dolgozók Szakszervezetének elnöke, Kovacsics Árpád az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület főtítkára, Dr. Böhm József a Miskolci Egyetem dékánja, valamint Dr. Zoltay Ákos az MBSZ ügyvezető főtítkára, az ünnepség levezető elnöke.

Az idei Borbála napi országos központi ünnepség a Szt. Borbála érem miniszteri kitüntetés alapításának 15. évfordulója jegyében zajlott, ezért meghívást kaptak az ágazat irányítását ellátó korábbi miniszterek, akik közül Dr. Bod Péter Ákos és Dr. Fazakas

Szabolcs levélben köszöntötték, Dr. Latorcai János, Pál László és Dr. Suchmann Tamás személyes részvételükkel tisztelték meg az ünnepség résztvevőit.

Dr. Molnár Csaba miniszter köszönetje után került sor a kitüntetések

átadására. Az ünnepség hivatalos része a Bányász Himnusz és a Kohász Himnusz eléneklésével zárult.

Az állófogadáson Szabados Gábor, a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal elnöke mondott pohárköszöntőt.

Dr. Molnár Csaba, közlekedési, hírközlési és energiaügyi miniszter ünnepi megemlékezése

Tisztelt hölgyeim és uraim, tisztelt bányászok, kohászok, szakszervezeti vezetők, tisztelt miniszter urak!

Vannak olyan szakmák, vannak olyan munkák, amik, gondolom, soha nem veszítenek a varázsukból. Valami különös millió veszi körül őket, valami mármár misztikus dolog van mindig körülöttük. Azt gondolom, hogy nagyon sokan vannak az országban, akik úgy érzik, hogy a bányászat és a kohászat ezek közé a szakmák közé tartozik. Én is ezekkel a többekkel érzek együtt. Kitartás, szívósság, emberi tartás jellemzi ennek a szakmának a képviselőit. Azt hiszem, hogy a XXI. század hajnalán lassan ritkaságszámba kezd menni Magyarországon és Európában is. A bányász és a kohász tevékenységében, hisszük valamennyien, hogy benn van minden, amit az emberi jó fogalma alá szoktunk vonni. Benne van a kitartás, benne van az erő, benne van a régi emberi vágy, hogy próbáljuk meghódítani a természetet. S benne vannak olyan apró történetek is, már ha aprónak lehet nevezni, hogy energiával kell ellátni közös mindennapjainkat. Azt gondolom, hogy a bányászok és kohászok szakmájában rejlik valamilyen titok. Egy olyan titok, amit a kívülállók, még a magamfajta kívülállók, még a korábbi miniszter urak sem tudnak. Ez Önöknek a titka. De ebből a hallgatásból, amit Önök nem árulnak el nekünk, ebből utak épülnek. Ebből új bányák tudnak működni, ebből energiával tudjuk ellátni a mindennapjainkat, ebből lesznek vasutak és ebből lesznek hidak.

Én azt mondom, hogy ne árulják el nekünk, hogy hogyan csinálják, csak továbbra is tegyék a dolgukat, osszák meg ezeket a javakat valamennyiünkkel, a Magyar Köztársaság polgáraival. Sokan gondolják az országban, talán igazuk is

van, hogy ó hát az ő munkájuk a legfontosabb, a legveszélyesebb, leginkább emberi, férfias kitarást követelő. Ez teljesen jogos dolog, mindenki szeresse a munkáját és legyen rá büszke. De ha ezt bányászok és kohászok mondják, akkor azt gondolom, hogy nincs ember Magyarországon, aki ezzel ne értene egyet. Az Önök példamutatása, az Önök felelősségérzete nem csak a maira, hanem a jövőre, gyermekeink iránt is, kiemelkedővé teszi az Önök szakmáját, a magyarországi szakmák közül.

Ha visszaemlékszünk, hogy – miniszter urak talán jobban is, mint én, de Önök leginkább, hiszen évek, vagy évtizedek óta dolgoznak a területen -, a rendszerváltás idején nagyon rossz hírek érkeztek a szektor környékéről. Ez volt az az időszak, amikor rossz huhogó bagoly hangján hallottuk: ezt az ágazatot el kell temetni, ennek most már nincs jövője, sem Önöknek, sem azoknak, akik korábban dolgoztak. Aztán nagyon gyorsan rá kellett jönni, hogy ez nincsen így. Hogy bár történtek szerkezetátalakítások, történetek fájdalmas dolgok, de fel kellett ismernünk és a korábbi vezetők is felismerték, hogy a hazai energiaforrások, energiahordozók nélkül nem tud működni Magyarország. Vagyis az a rossz hír, ami a rendszerváltás környékén ért minket, arról néhány év alatt kiderült, hogy nem állja meg a helyét, mert más formában ugyan, de működni kell, talpon kell maradnia az ágazatnak.

Szükség van Önökre! Biztos vagyok benne, hogy szükség van Önökre. Mert Önök nélkül a magyar energetika nem tud létezni, fejlődni, működni. Bármely probléma is volt az elmúlt évtizedben, évtizedekben, bármennyire is át kellett alakítani a szerkezetet, s valljuk be őszintén: kevesebben vannak Önök, mint

amennyien a szektorban korábban – húsz-harminc éve – dolgoztak, de biztos, hogy maga a bányászat Magyarországon és Európában is stabil. Az alapzata nem homok, a felépítménye nem viaszból van. Kőkemény dolgokra, vasra és szénre lehet építeni ezt a rendszert. S ebben Önöknek a jövőben, igen nagy feladatuk van.

Vannak jogos elvárások. Önök felől érkeznek és ezt a politika irányítóinak fel kell ismerniük. Ilyen jogos elvárás, hogy el kell ismerni azt a másoktól talán el nem várható erőfeszítést, amit Önök képviselnek. El kell ismerni, hogy Önök és az Önök munkatársai talán veszélyesebb körülmények között dolgoznak, mint mások. El kell ismerni azt, hogy az Önök munkája nélkül nem tudunk egyről a kettőre lépni. Ilyen például a munkakörülmények terén is. Jó hír, hogy az elmúlt öt évben jelentősen csökkent a munkaterületen a balesetek száma, évente húsz-huszonöt százalékkal. Azt gondolom, hogy ezt tovább kell vinni, s az irányítás feladata, hogy megpróbáljon Önöknek kiszámítható életpályát, biztonságos munkakörülményeket biztosítani.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Bányászok és Kohászok!

Önök jobban tudják a receptet, mint én, vagy az engem a tárcánál megelőző miniszterek. Ez pedig valami olyasmi: közösségnek maradni akkor, amikor sajnos egyre inkább széthullnak a közösségek és a társaságok. Ez a recept az, hogy önfeláldozónak lenni akkor, amikor egyre többen elszaladnak a kihívások elől. És ami a legfontosabb: emlékezni és hagyományokat tisztelni akkor, amikor sajnos egy emlékezet nélküli korba lépünk.

Köszönöm, hogy meghallgattak. Jó szerencsét, jó munkát!

Újrajelölve

Az EMCEF szociális és párbeszéd bizottsága legutóbbi, luxemburgi ülésén egyhangúlag támogatta, hogy a következő négy évben is Rabi Ferenc töltsse be a testület elnöki pozícióját.

Ez azért is fontos – mondja a BDSZ elnöke, - mert nem egyedül az én személyemnek szól, hogy a magyar bányaiipari szakszervezeti mozgalom az európai szintű szakszervezeti mozgalomban kiemelt szerepet kap. A bányaiiparból, az egy-egy vegyipari, energetikai, részben építőipari, üveg- és kerámiaipart összefogó harmadik legnagyobb szövetség egyetlen olyan tisztségviselője vagyok, aki a bányaiiparból érkezett, mint bizottságvezető. A többiek nagyrészt a vegyiparból, illetve az energiaiparból jöttek. Ez végül is a bányaiiparnak szóló elismerés, s ezen belül a magyarországi szakszervezeti mozgalomé.

Büszke vagyok rá, mert ha újból felkérték az elnöki pozícióra, akkor ez azt jelenti, hogy az előző négyévi tevékenységemmel meg vannak elégedve. Fontos ez a tisztség abból a szempontból is, hogy több információhoz jutunk, az információk alapján könnyebben lehet kormányzati intézkedéseket kezdeményezni, és jobban tudja szakszervezetünk is a szükséges következtetéseket levonni. Ebben a vonatkozásban az európai szociális párbeszéd is választás előtt áll. A pénzügyi válságot, részben gazdasági válság is követi a világ szinte minden pontján. Igaza van annak az elemzőnek, aki azt mondta, hogy úgy söpör végig ez a pénzügyi válság a világon, mint a hurrikán, vagyis nem lehet pontosan tudni, hogy hol, melyik országra koncentrál. Magyarország a pénzügyi hurrikánon túl van, de van még kihívás, mert nyitott gazdaság vagyunk. Európa harmadik legnyitottabb gazdasága. Nagyon sok szállal kötődünk az európai tizenötökhöz, Németországhoz, természetesen és más folyamatokban. Ha rá lehet nézni ezekre a folyamatokra európai szintről, akkor sokkal könnyebb hosszabb vagy rövidebb távú érdekérvényesítési stratégiát, vagy taktikát megfogalmazni. Ezt persze szintetizálni kell, a következtetéseket fel kell dolgozni, át kell ültetni a magyar viszonyokra. Ezt hiányolom kicsit a szociális partnerségi munkából is, országos szinten és kissé más ágazatoknál is.

Bányász tevékenységünknek az volt az óriási előnye, hogy a nemzetközi gyakorlatot, tapasztalatot az elmúlt három-négy évben a Magyar Bányászati Szövetséggel együttesen tudtuk vinni, s ebből közösen profitáltunk. Ha egy ilyen új válsághelyzetben nem képes a szociális párbeszéd kiutat, vagy megfogalmazott javaslatokat hozni és ennek megfelelően intézkedéseket kérni a nemzetállamoktól, illetve európai szinten, akkor megbizonyosodik, hogy a szociális partnerek kevésbé tudnak egy ilyen válsághelyzet kezeléséhez hozzájárulni. Ha ez így van, akkor felerősödnek azok a hangok és törekvések, hogy sokkal erőteljesebben kell a kormányzatoknak, vagy az Európai Bizottságnak döntenie és beavatkozni a folyamatokba, s kevésbé figyelembe venni a társadalmi szereplők, köztük a munka világa szereplőinek véleményét. Én azt szeretném, ha most, a kialakult válság kapcsán, az európai szociális partnerek együttműködésének olyan eredményei születnének, amelyek a válságot történő túllépésre mutatnak és megfogalmazzák a legfontosabb tennivalókat. Európai szinten a legfontosabb feladatnak most ezt tartom. Lesz egy ilyen napirend az EMCEF elnökségi ülésén decemberben, s én szeretném ott elmondani, hogy most kellene a különböző párbeszéd bizottságainkban, a vegyiparban, a bányaiiparban, energiaiparban, a most alakuló papíripari, gázipari együttműködésben, s reményeim szerint hamarosan az üveg- és kerámiaiparban is a szociális partnereknek javaslatokat kialakítani.

Nagyon sokan képviselik azt Magyarországon, is, hogy nem kell ipar, ipar nélkül is meg tudja az ország a jövőbeni fejlődését oldani, elsősorban a turizmusra, a mezőgazdaságra kell építeni a jövőt. Meggyőződésem, hogy sem Európa, sem Magyarország nem teheti meg, hogy ne legyen egy modern, húzóágazatokra épülő ipari tevékenysége. Ezért azt várom, hogy európai szinten is, de főleg Magyarországon az ipari tevékenység (beleértve a bányai- és energiaipart) menedzselésére nagyobb figyelmet fordítsanak. A szabályozókat úgy alakítsák, hogy ösztönözzék a beruházásokat, fejlesztéseket, az ehhez tartozó szakképzést. Csak ez adhat hosszabb távú modernizációs folyamathoz, értékeremtéshez új hozzáadott értékekhez hátteret.

A magyar fejlődés másik kulcskérdése továbbra is az, amit a Bányamunkásnak már többször nyilatkoztam, mint a BDSZ választott vezetője, hogy egyrészt alakuljon ki a politikai és a gazdasági elit részéről egyfajta példamutatás, amelynek elsősorban az összefogásban kell megjelennie, másrészt a tisztességes, korrekt magatartásban.

A bányaiiparban ez talán kevésbé jellemző, de nálunk is megvannak a jelei, hogy a gyors gazdagodás után ott kell hagyni mindent. Nem arról szól a bányaiipar, a kitermelő iparág, hiszen felelősséget kell vállalni a környezet, a természet értékei iránt is. Ez mindig is jellemző volt a bányászatra. Ha környezetbarát módon, környezeti szemlélettel végezzük a bányászati tevékenységet, a kitermelő munkát, akkor biztos vagyok benne, hogy hosszabb távon lehet a foglalkoztatást biztosítani.

Az európai és a hazai szint így függ össze. Egymást kell erősíteniük a folyamatoknak és ebből a szempontból tényleg örülök annak, hogy elismerték a munkát, s hogy újra jelöltek az EMCEF szociális párbeszéd bizottsága elnöki tisztésére.

Hámori István Péter
a Bányamunkás főszerkesztője

Az MSZOSZ Szövetségi Tanácsának ÁLLÁSFOGLALÁSA

Az MSZOSZ Szövetségi Tanácsa elfogadhatatlannak tartja, hogy a nemzetközi pénzügyi, és gazdasági válság terheinek többségét a munkavállalókra és részben a nyugdíjasokra terheljék.

Az összetett válság mindenkitől együttműködést és teherviselést követel. A kormánynak tudnia kell, hogy a politikai elit felelőssége nem hátrítható át a munkavállalókra, és a különböző társadalmi csoportok szembeállítására nem vezet sehova. A változásokat csak a szociális partnerek bevonásával, érdemi tárgyalásokkal lehet elérni.

Nagy ígéretek helyett, gyors cselekvést!

A kormány gazdaságélénkítő és válságkezelő csomagjának fő prioritása a foglalkoztatás megőrzése és bővítése legyen. Munkahelyek veszhetnek el akkor is, ha a segítség későn érkezik. Ezért:

Azonnali beavatkozást sürgetünk a piacokkal rendelkező működőképes vállalkozások likviditási helyzetének javítására.

Minden eszközt igénybe kell venni új exportpiacok megszerzéséhez.

Fel kell gyorsítani az uniós források és az aktív munkaerő-piaci eszközök átcsoportosítását és a pályázatok kiírását, elbírálását.

Konkrét lépéseket sürgetünk a belső kereslet élénkítésére.

Állami beruházások indításával teremtsenek új munkahelyeket.

Kiemelten fontosnak tartjuk, hogy a válság hatásainak enyhítését szolgáló támogatásokból csak azok a vállalkozások részesüljenek, amelyek valódi foglalkoztatás-bővülést, -megőrzést valósítanak meg.

Nehezedő helyzetben is meg kell fizetni az értékteremtő munkát!

Szükségesnek és indokoltnak tartjuk, hogy a bérek, a keresetek megőrizzék reálértéküket, azon ágazatokban pedig, ahol a válság jelenségei kevésbé hatnak az infláció mértékénél jobban növekedjenek.

A válság közepette elengedhetetlenek tartjuk:

az országos bérmegállapodás megkötését,

a hároméves bérmegállapodásban kialakított rendszer fennmaradását, a minimálbér és a bérminimumok értékének megemelését január 1-étől.

Amennyiben a tárgyalások nem vezetnek eredményre a vezető testületek döntése szerint élni fogunk a nyomásgyakorlás minden törvényes eszközével.

A tehervállalás nem lehet igazságtalan

Tiltakozunk az Országgyűlés azon döntése miatt, miszerint a 62 évnél fiatalabbak nem részesülhetnek a csökkentett 13. havi nyugdíjból. Különösen sérelmesnek tartjuk, hogy a döntés azon rétegeket is hátrányosan érinti, amelyek becsületesen ledolgoztak 40 évet, vagy azokat, akik több évtizeden keresztül egészségkárosító tevékenységet végeztek.

AZ MSZOSZ Szövetségi Tanácsa teljes támogatásáról biztosítja a közszférában dolgozó kollégáinkat igazságos harcukban.

2008. november 26.

Magyar Szakszervezetek Országos Szövetsége Szövetségi Tanács

Kitüntetettjeink

Szt. Borbála napi országos központi ünnepség
2008. december 4.

„Borbála Erem” kitüntetésben részesült lelkiismeretes bányászati kapcsolatos tevékenységéért:

Bariczáné Szabó Szilvia a Vértesi Erőmű Zrt. geológus mérnöke, Czene Géza a Sárospatak Bánya nyugdíjas műszaki csoportvezetője, Jakab Lajos a Lasselsberger Hungaria Kft. üzemvezetője, Jankovics Bálint a MAL Zrt. Bauxitbányászati Divízió, Halimba bányaüzem geológusa, Kovács István a KÓKA Kft. Bazsi Bazaltbányaüzem vezetője, Kramár Tibor a Veszprémi Bányakapitányság helyettes bányakapitánya, Nagyvárad István az Északdunántúli Vízmű Zrt. vízmű-gépésze, Pelle János a MOL Nyrt KTD Kelet-magyarországi Termelés műszakvezetője, Rabi Ferenc a Bánya- és Energiaipari Dolgozók Szakszervezetének elnöke, Rákos József a Nógrádi Szénbányák nyugdíjas osztályvezető helyettese, SZB titkára, Sipos István a COLAS-ÉSZAKKŐ Kft műszaki igazgatója, Sőtői Zoltán a Mátrai Erőmű Zrt

Visontai Termelés-előkészítési osztály bányatechnológusa, Szűcs Imre az Országos Érc-és Ásványbányák nyugdíjas termelési főmérnöke, Dr. Szivircsek Ferenc a Nógrádi Történeti Múzeum nyugdíjas címzetes múzeumigazgatója, Tóth János a Magyar Olajipari Múzeum igazgatója.

„Miniszeri Elismerés” kitüntetésben részesült:

Bak László az Omya Hungaria Kft. bányaüzem vezetője, Barabásné Rebró Katalin a MECSEKÉRC Zrt. hatósági referense, Horeczky Veronika a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal bányaüzemvezetői főmérnöke, Dr. Janositz János a Miskolci Egyetem Bányászati és Geotechnikai Intézet tudományos főmunkatársa, Muksi Zoltán a MOL Nyrt. EBK munkatársa, Pintér Zoltán a Vértesi Erőmű Zrt. Márkushegyi Bányaüzem szakvezető v. jára, Sankovics László nyugdíjas szakértő, Veres István a Mátrai Erőmű Zrt.

Bükkábrányi Bánya energiaellátási részlegvezetője.

„Magyar Bányászatiért” szakmai érdemérem kitüntetésben részesült:

Szabados Gábor a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal elnöke, a mélyművelésű barnaszénbányászaton, majd a Bányafelügyeletnél végzett kiemelkedő szakmai életútja elismeréseként.

Józsa Pál a Nógrádi Szénbányák nyugalmazott területi főmérnöke, a mélyművelésű barnaszénbányászaton korabeli fejlesztésében végzett kiemelkedő tevékenysége, szakmai életútja elismeréseként.

Mérei Emil a Mecseki Szénbányák nyugalmazott vezérigazgatója, a mélyművelésű feketeszenbányászaton működésében, korabeli fejlesztésében, majd a komló bányászati hagyományok és emlékek megőrzése érdekében kifejtett munkássága elismeréseként.

Hozzászólás a bányászokért

Kibővített szövetségi tanácsulást tartott a Vasas székházban. novemberben a Magyar Szakszervezetek Országos Tanácsa, melyen részt vett Simon Gábor államtitkár és Dávid Ferenc az Országos Érdekegyeztető Tanács munkáltatói oldalának szóvivője. A tanácskozáson (melyen a résztvevők Állásfoglalást fogadtak el, ez lapunk más helyén olvasható. – a szerk.) felszólalt Rabi Ferenc, a BDSZ elnöke is. Az alábbiakban felszólalásából idézzük részleteket.

Tisztelettel köszöntöm a bányászok nevében a szövetségi tanácsulást, Simon Gábor államtitkár urat, Dávid Ferenc urat az OÉT munkáltatói oldalának szóvivőjét. Azzal kezdem hozzászólásomat, hogy a pénzügyi válság, amely Magyarországon végigsöpört, a pénzügyi válságnak azt a hatását, amittől legjobban kellett félni, hogy leértékeli a béreket, nyugdíjakat, s a forintárfolyam romlik, nagyjából sikerült kivédeni. Most van az a helyzet, amikor a gazdasági hatásról kell tárgyalni, amikor, úgy gondolom, hogy a munkáltatók munkavállalók képviselői a versenyszférában együtt kell, hogy működjenek, s ennek az együttműködésnek Magyarország számára főleg az általunk képviselt munkavállalók számára, nyugdíjasok számára eredményt kell, hogy hozzon. Dávid Ferencnek mondom, hogy nemcsak a politikai elitnek, de a gazdasági elitnek is van felelőssége, s az ő felelősségük ott jelenik meg, amikor elkezdik a tárgyalásokat, akár ágazati, akár munkahelyi szinten, ott

ahol megvan a feltételrendszere, mert nagyon sok ilyen cégünk van hál' istennek, tisztességes bértárgyalásokat kell lefolytatni és nem lehet átlagosan és általában azt mondani, hogy nem teremtdött meg a bérfejlesztés lehetősége. Megteremtődött. Nagyon sok helyen, nagyon sok cégnél megteremtődött. Úgy gondoljuk, hogy az az MSZOSZ álláspont, ami a reálkereseti szint megőrzését, a minimálbérendszer megőrzését tűzi ki, ez egy nagyon korrekt tárgyalási pozíció. Azt szeretném első körben mondani, hogy a pénzügyi válságra hivatkozni kizárólag, ez ebben a helyzetben számunkra elfogadhatatlan.

Amit a kormánynak szeretnék üzeni. Nem lehet az ipari munkahelyek menedzselését olyan módon végezni, ahogy történik. Tudom, hogy a nagy válság sok mindent félreterez. De vannak jelzések, hogy milyen módon lehet munkahelyet megőrizni. Van egy pár olyan intézkedés, ami nem volt végiggondolva. Ilyen a széndioxid-kvótának a kérdése. Itt ülnek a kollégáim, akikkel több alkalommal jeleztük, hogy ha nem kapják meg a szükséges kvótát, meg kell vásárolnia a cégnél. Tudom, hogy van európai szabályozás, de ismerjük annak is a korlátait, határait. 250 ezer tonnát elvontak, optimális esetben ebből lesz, mondjuk hatmillió euro bevétel, de 2200 munkahely eltűnik. Nagyon kérem, hogy ezeket az összefüggéseket, amiket az ágazati párbeszédbizottságok jeleznek, kezelje a kormányzat, figyeljen oda rá, mert ezek is nagyon fontos kérdések a mai helyzetben.

Ehhez tartozik az is, hogy eltérő valóságok vannak. Van olyan munkahelyünk, ahol sajnos szakemberhiány van, mert bányászvonalakozásban iskolarendszerű képzés nem volt az elmúlt tizenöt-húsz évben. Földalatti munkára nem lehet akárkit levinni, hogy gyere le és dolgozz. Ezért kértük azt, hogy egy átmeneti helyzetben nyugdíj mellett is lehessen munkát végezni, míg iskolarendszerű képzéssel sikerül pótolni a szakképzett munkaerőt. Tudom, hogy a kérésünk a generális szabályoktól eltér, de ilyen esetekben el lehetne térni azokról.

Végül a nyugdíjasainkról szeretnék szólni. A tizenharmadik havi nyugdíj megvonása számunkra elfogadhatatlan. Elfogadják azt, hogy legyen megszorítás egy átmeneti helyzetben, de az egyik pillanatban azt hallják, hogy az átmeneti helyzet, a másik pillanatban pedig azt, hogy csak egy-két évről van szó. Le kell ülni és tisztázni kell, hogy mi lesz a tizenharmadik havi nyugdíj sorsa. Ami még elfogadhatatlan, hogy a korongedmenyes nyugdíjrendszer eltörlésre kerül. Ebben van egy OÉT ígéret, ismereteim szerint, hogy megtörténik a felülvizsgálata, főleg ha jönnek most a válsághelyzetek. Vannak nagyon korrekt cégek, akik kifizetik a nyugdíj összegét, tehát a költségvetést nem éri kár. A cégeink szeretnék tudni, hogy mi várható ebben a dologban. Január elseje mindjárt itt lesz, kérjük a gyors és pontos tájékoztatást.

-h-

Bányásznyugdíjasok „válság” alatt

A jelenlegi nehéz gazdasági helyzetben megkérdeztük nyugdíjasainkat, hogy ők hogy értékelik a megszorító intézkedések várható következményeit, ők milyen változásokra számítanak.

Batin József, a vértessomlói bányász nyugdíjas szervezet vezetője:

Az áremelkedések hatását mindenki a saját bőrén fogja érezni. Sajnos tudomásul kell vennünk, hogy a gazdaságunk nem áll szilárd lábakon és az ország adósságállománya a Kádár-rendszert követően is egyre csak nőtt. Ezért legfőképp az adósságállomány növekedését kell megállítani és a bejövő pénzeket gazdaságosan felhasználni. Örülnénk, ha minél több kérdésben megkérdeznék az Idősügyi Tanács véleményét és nem csak az elvekre, hanem a tapasztalatokra is építenék. Szükség lenne egy „idősügyi törvényre”, ami valóban garantálná az idősök ellátását és nem lennének ilyen kiszolgáltatott helyzetben. Legyen garancia az időskorra! Ami a megszorításokat érinti, mi már nem tudunk igazán min spórolni, igaz nincsenek is nagy igényeink. Mi már a fiatalokat figyeljük és nekik szurkolunk, hisz rajtuk áll vagy bukik az ország sorsa. Ezért elsősorban rájuk kellene nagyobb hangsúlyt helyezni, hogy sikeresen vegyék az akadályokat és jó kezében legyen az ország sorsa. Az összefogásban látjuk a jövőt és itt megemlíteném a média szerepét, a hiteles tájékoztatás fontosságát is.

Eichardt János az Oroszlányi Bányász Nyugdíjas Szakszervezeti Szövetség elnöke:

Elkeserítőnek és szomorúnak tartom a kialakult helyzetet, főleg azért, mert a döntéshozók megint a könnyebb ellenállás útját választották a pénzügyi- és a gazdasági válság enyhítésére. A legkönnyebb azok zsebében kotorászni és kárára megszorító intézkedéseket hozni, akiknek a jövedelmi viszonyai átláthatóak, nem tudják az adózást meg-vagy elkerülni. Gondolok itt elsősorban a nyugdíjasokra és az állam „szolgálóira”. Azt is szeretném elmondani, hogy a terheket meg kell próbálni arányosan elosztani. Én még olyant nem hallottam a sok ötlet-adótól, hogy lemond az osztalékáról, vagy önként vállalja a fizetésének csökkenését esetleg le is mond róla. Hogy milyen okok vezettek idáig azt sokan és sokféleképpen magyarázták és még fogják is elemezni. Én egy dolgot emelnék ki ebből a globalizációt, ami miatt minden mindennel összefügg és kapcsolatban van, de lehetne említeni a profit hajhászástól kezdve az emberek felelőtlenségét, könnyelműségét is hitel felvételeikben.

A megélhetési költségek a lakás rezsik emelkedése azt fogja jövő évben eredményezni, hogy a segélyért hozánk forduló száma meg fog növekedni. Sajnos - miután a befizetett tagdíjából gazdálkodunk- lehetőségeink korlátozottak. A 13. nyugdíj ilyen drasztikus visszafogása tagjainkat nagyon meglepte. Az idősebb nyugdíjas tagjaink (62 év felett) már sok mindenen keresztülmentek, ők talán kicsit könnyebben dolgozzák fel a megszorításokat az újabb nadrágszíj összehúzást.

Nagyon rossz a hangulata azoknak, akik előrehozott öregségi nyugdíjba mentek, ami sok esetben nem a saját döntésük volt. Nem értik, hogy ők miért nem kaphatják meg a 80 000 Ft-ot. Ők azok, akiket már nem vesznek fel nyugdíjasoként sehova és feketén sem tudják kiegészíteni az alacsony nyugdíjukat.

A köz szolgálainak 13.havi juttatásának visszavonásával nem értek egyet, mert az nem jutalom, hanem az éves bér egy része. Egyébként a megszorítások terheit jobban szét kellene teríteni. Ne mindig a munkavállalók viseljék a terhek nagyobb részét. A megszorítások kihatnak az élet minden területére, a mindennapjainkra.

A nyugdíjasaink kevesebb és olcsóbb élelmiszert fognak vásárolni, tartós háztartási eszközök vásárlását biztos elhalasztják, a napi tájékozódást szolgáló újságok előfizetését megszüntetik, a „nélkülözhető” gyógyszereket nem fogják kiváltani és még lehetne sorolni az elmaradó javakat, az életminőségét, az egészséget romboló dolgokat.

Kérdésre válaszolva, természetesen nem értek egyet azzal, hogy korlátozzák a nyugdíjas munkát, ha a kérdés a visszafoglalkoztatásra vonatkozik. De azzal sem értek egyet, hogy a munka jövedelmet és a nyugdíjat összevonják, és azután kell adózni. Az állam a nyugdíjasok munkája után lenyúl egy halom pénz és jótétnek tünteti fel, hogy egy éves munka után 0,5%-kal a nyugdíjas saját kérésére- megemeli a nyugdíját.

A megszorító intézkedések hatásai bizonyos idő múlva jelentkezni fognak, csak nem vagyok biztos benne, hogy azoknál, akik a legnagyobb terhet viselték és jelenleg is viselik.

Ahhoz, hogy ne hiába hozunk áldozatokat, sok mindenben lépni kell, hogy csak néhányat említek:

A megszorítások ne csak a bérből fizetésből élőköt érintsék, hanem a nagy jövedelemmel rendelkezőket is. (Az nem arányos teherviselés, ha több millió forintot alapkeresettel rendelkezőtől megvonják a prémiumot és más juttatást)

Drasztikusan csökkenteni kell a képviselő és az önkormányzatok létszámát.

A kiugróan magas extraprofitot és jövedelmet keményen meg kell adóztatni.

Át kell tekinteni a szociális juttatásokat, azok kapják, akik valóban rászorulnak. Amennyiben lehet munkavégzéshez kell kötni.

Varga Pál, a pusztavámi nyugdíjas klub vezetője:

- Ez a mostani helyzet még a rendszerváltás előtti korbá nyúlik vissza. Amit az elmúlt rendszer 40 évében az emberek létrehozta, azt sikerült a rendszerváltás után néhányuknak munka nélkül megszerezni. Sajnos ebben a rendszerváltás utáni összes kormány benne van. Az így megszerzett javakat vissza kellene adni az államnak. A média is sok esetben túloz, túlságosan és feleslegesen riogatja az embereket

Ha a pénzügyi válság gazdasági válságba megy át, akkor még rosszabb lesz a helyzet.

- Egyetért-e a nyugdíjas munka korlátozásával?

- Szerintem szabályozni kell mindenképpen, de aki akar és tud dolgozni, az dolgozhasson. És az elosztási rendszerünkön is változtatni kellene. A fogyasztást vissza kell fogni és nem mindent a dolgozókkal kell megfizettetni. A bankok túlzott mértékű hitelkihelyezései nem célra vezetők, ennek a költségei is végső soron bennünket terhelnek.

Grell Károly, a móri bányász nyugdíjasok vezetője:

Azt kell mondanom, nem örülünk a változásoknak, ugyanis nyugdíjasaink többsége igen alacsony nyugdíjjal rendelkezik, ráadásul sokan közülük egyedülállóak, így még nehezebb a megélhetésük. Sokaknak jelentős gondot jelent a lakásfenntartás is. Az sem szerencsés, hogy pont most akarják korlátozni a nyugdíjas munkát, így nem csak a megélhetést nehezítik meg, hanem sokakban alakul ki a feleslegesség érzése is, az a tudat, hogy már nem hasznos tagjai a társadalomnak. Másrészt sok olyan munkát látnak el a nyugdíjasok, amit a fiatalok nem szí-

vesen, mert nem lehet vele családot eltartani, de kereset kiegészítésnek például kiváló. Gondolok itt például a vagyonőri munkára. Sajnos olyan ma a helyzet, hogy a családoknak össze kell fogniuk és bizony a szülőknek nagyon sokáig kell támogatniuk a gyermekeiket, hogy valahogy boldogulni tudjanak.

Megemlíteném a bankok felelősségét is, szinte behajszolják az embereket a hitel felvételbe, nem törődve igazán a hitelképességgel. Becsapottnak érezzük magunkat, mert miközben velünk fizetetik meg a rossz döntéseik árát, a bankok vígan élnek és virágoznak.

Torma Lajos, a VÉ Nyrt márkushegyi bányáuzem szb-titkára:

Személyesen is részt vettem azon a tájékoztatót, amit követően a „Bokros-csomag” bevezetésre került. Nem hittem volna, hogy a rendszerváltás során még egy ehhez hasonló helyzetet át kell élnünk.

Az elmúlt 19 év során a bányászok, érzelmi oldalról, a pozitív dolgokat elfogadták, örültek neki, ilyen volt az 5000 földalatti műszak vagy 25-év bevezetése – de amikor átgondolatlan és megfontolatlan döntések sorozatát követően az élet minden területén negatívumok érik az embert, rendkívül elkeserednek, háborognak.

Személy szerint egy alapszervezeti titkárnak e változások során nap, mint nap kell kezelni a szakszervezeti tagok gondjait, problémáit, ami a munkáltató és a kormányzati döntéshozók által generált problémát elsímítaná. Gondolok itt a bányász-nyugdíj kérdésére, a változtatási javaslatokra, amit sikerült visszavernünk, de kérdéses a magánnyugdíj pénztárból való vissza lépés a felosztó-kirovó rendszerbe, valamint a nyugdíjas foglalkoztatás e rendkívül kivételes szakma kérdésében.

Nem értem, hogy a kormányzat miért nem segíti elő azoknak a nyugdíjasoknak a továbbfoglalkoztatását, akik akarnak és tudnának is dolgozni a magyar gazdaság minden területén, nemcsak a bányászatban! Ne a fekete-gazdaságban dolgozzanak még többben!

A gazdasági válság azt mutatja, hogy ismét vissza kell venni, de az aktív bányászok már ezt igen nehezen tudják elviselni, kilátástalan helyzetbe kerülhetnek, veszélyben van a munkahelyük! Mindent meg kell tenni az egyetlen még állami tulajdonban lévő márkushegyi bánya továbbműködése érdekében, mely számukra biztosítani tudná a nyugdíjba vonulás lehetőségét.!

Az EU-s kitekintések tükrében látszik, hogy az energiaigény nem lesz kevesebb és véleményem szerint, amit lehet, a hazai ellátásból kell biztosítani.

A megszorítási intézkedésekkel kapcsolatos véleményünket a szakszervezeti bizottság megfogalmazta és eljuttatta a döntéshozók felé. Miért nem adóztatják meg az extraprofitot szerzett bankokat is! Szívesen venném, ha a Magyarországon élő milliárdosok felajánlásukkal élen járnának a magyar gazdaság fellendítésében, nemcsak a saját profitjuk növelése lenne a fő céljuk. Kevesebb önkormányzati, megyei, regionális és parlamenti képviselő kellene, erről miért nincs népszavazás?

Megfelelő önkritika gyakorlásával és igényeink mérséklésével előrébb juthatna ez az ország – köztük a bányászaink is -, de ehhez társadalmi összefogásra és megbéklésre is szükség lenne.

-sawia-

Bányász hagyományok ápolása Pécs-Somogyon

A Pécs-Somogyi Bányász Nyugdíjas Szakszervezet 2002. évben a Pécsi Napok keretén belül, főzőversenyt rendezett, a civil szervezetekkel közösen hagyomány teremtés céljából, melyet az önkormányzat is támogatott. E hagyományt azóta is minden évben, most már Bányásznapi alakalmával rendezzük meg, amely mindig nagy érdeklődéssel, és mindig több benevezővel zajlik le. Fővédnökeink a polgármesterek, és az utóbbi években Bókay Endre Úr országgyűlési képviselő volt, aki mindig nagy szeretettel, és támogatással segíti a verseny eredményességét. A zsűri elnöke minden évben Tóth József életműdíjas mesterszakács, tagjai mindig hozzáértő civil szakácsok. Az idei évben is nagy érdeklődéssel kísérték szeptember 6-án megrendezett versenyt, melyen tíz jelentkező vett részt, az érdeklődők kb. 120-an voltak.

Szeptember 6-án délelőtt 10 órakor a Somogyi temetőben felállított bányász

emlékműnél, és Feitig Imre a cseretetői csendőrsortúzó áldozatának sírjánál koszorúzási kegyelet adáson vettünk részt, amit minden évben, hagyomány-ápolás céljából megtartunk, csakúgy, mint a december 4-i Borbála napot.

Visszatérve a főzőversenyre a koszorúzási ünnepség után du. 13 órakor kezdetét vette a főzőverseny kellemes jó időben és jó hangulatban zajlott a főzés ki-ki elgondolása szerint főzte meg az ételét, volt pörkölt, bab, káposzta gulyás és egyéb finomság. A legjobbnak azonban Mikó Józsefné tűnt, az ő főztje nyerte el a szigorú zsűri tetszését, második helyezést Kóra László, míg a harmadik helyet Ruzsisits Ferencné érte el. Minden versenyző elismerő Somogyi címerrel ellátott díszoklevelet kapott, a három első helyezettet serleggel is jutalmazták.

E hagyományokat a jövőben is folytatni kívánjuk, mindezt hátrahagyva az utókornak.

Jó szerencsét!

Kiss Sándor

Hidasi Bányásznapiak

A Hidasi Bányásznapiak alkalmával ismét sor került a 2005-ben megépített és felavatott bányászemlékmű koszorúzására. E nemes gesztus szülőatyja Varga István a hidasi Bányász Nyugdíjas Szakszervezet elnöke, aki köszöntő beszédében külön kitért arra, milyen öröm a falu számára az, hogy évek után is így, ilyen méltó körülmények között emlékezhetünk az egykoron élt és keserves munkát végző bányászokra.

A koszorúzáson az egykori bányásztelepülések polgármesterei, dr. Szelle Tibor – Hidas, Kófiás Endre – Ófalu, dr. Ferencz Márton – Cikó, Karl Béla – Nagymányok, valamint Simon László – Kismányok első embere is tiszteletét tette, s koszorú elhelyezésével rótták le tiszteletüket a 28 halott bányász emlékére létrehozott emlékmű előtt. A Nagymányoki és a Hidasi Bányász Szakszervezet tagjai is elhelyezték az

emlékezés virágait, végül a hosszú sort a Bonyhádi Mozgássérült Egyesület zárta.

A rendezvényen dr. Szelle Tibor egy, a bányászok körében igen megtisztelő cím tulajdonosa is lehetett egyben. Ugyan Hidas első embere nem volt bányász, de a bányászat emlékéért folytatott kitartó és fáradtságos munkájával elnyerte a polgármesteri elismerő oklevelet, továbbá a bányász ezüstgyűrűt, melyet községünk bányász szakszervezetének elnöke, Varga István úr terjesztette elő a polgármester úr számára. A megtisztelő címet Pernecker László, a Mecseki Bányász Szakszervezet, valamint az Országos Nyugdíjas Választmány elnöke adta át.

Varga István

A Hidasi Nyugdíjas Bányász Szakszervezet Elnöke

Emlékezés és köszöntés

A Mecseki Bányászok Vasasi Nyugdíjas Alapszervezeténél emlékeztek, és méltó tisztelettel köszöntötték azokat a tagtársakat, akik a munkában is és a szakszervezeti mozgalomban is hűséges résztvevői voltak az elmúlt évtizedeknek, akik méltóak a vasasi bányászokdás több mint 225 éves múltjának.

24 nyugdíjas tagunknak a mozgalomban eltöltött 50-60 éves tagságát köszönték meg.

Az elismerést – emléklapot, korszót, vázát Pernecker László elnök Úr, és az ajándékokat hozó Bókay Endre országgyűlési képviselő Úr adta át.

A bányászotthonban rendezett ünnepségen köszöntöttek minden megjelent tagtársat, akikben ma is él az igény, hogy ehhez a közösséghez tartoznak, akik ma is több mint kettőszáz szolidárisak egymással, tisztelik és ápolják azokat a bányász hagyományokat, amely vasas önazonosságához hozzátartozik.

Az ünnepség után meghitt beszélgetésre került sor a régi dolgos hétköznapi felidézésével.

Baumgartner Sándorné
Nyugdíjas Alapszervezet elnöke

Nemzetközi konferenciák a villamosenergia-ipar aktuális problémáiról

A Villamosenergia-ipari EU Ágazati Párbeszéd Bizottság az utóbbi években már többször foglalkozott ülésein az ágazat működését nagyban befolyásoló kérdésekkel. Ezek között kiemelt fontosságot tulajdonítottak két témának, a szervezetváltásnak és a munkaerőnek az ágazatban megfigyelhető elöregedésével. A Párbeszéd Bizottság munkájában részt vevő szociális partnerek, az EURELECTRIC, az EMCEF és az EPSU, úgy döntöttek, hogy az EU Bizottságnál megpályázzák az ezekkel a kérdésekkel foglalkozó konferenciák megrendezését lehetővé tevő támogatást. A témákat a Bizottság is fontosnak ítélte, így jóváhagyta a támogatást, és a konferenciák megrendezésére ez év novemberében sor is kerülhetett. A konferenciákat természetesen komoly előkészítő munka előzte meg, amely az egyes előkészítő munkacsoportokban zajlott közel egy éven át.

A szervezetváltás következményeivel foglalkozó konferenciára november 12-én került sor, amelynek első előadója *Christof Schoser*, az Európai Bizottság Szállítási- és Energiaügyi Főigazgatóságának (DG TREN) képviselője volt, előadásának címe: „Szerkezetváltás a DG TREN szemszögéből”.

Előadásában a kihívásokról szólva elmondta, hogy a villamosenergia-ipar nagy változásokon megy keresztül: legnagyobb kihívást a környezetvédelmi szempontok jelentik, vagyis az alacsony kibocsátású áramtermelésre való áttérés, a hatékonyabb és „intelligens” áramfogyasztás és a közlekedési infrastruktúra átalakítása. Nagy kihívás az elsődleges energiaforrások területén bekövetkezett változás: az EU gáztartalékainak csökkenése, az atomerőművekkel kapcsolatos ingadozás (fokozatos leállítási vagy visszatérés), a megújuló energia ősztönzése. A EU jogi szabályozás területén is kihívások jelennek meg, mint amilyen a harmadik energia csomag, vagy a transzmissziós tarifák ősztönző szabályozása.

A harmadik belső piaci csomag is komoly változásokat generál. A transzmissziós hálózatok feldarabolása azt eredményezi, hogy az egyes részhálózatok önállóan működnek, aminek strukturális változások lehetnek a következményei. Az EU Bizottság ugyan kész a kompromisszumra, a vertikális integráció megmaradhat, ennek azonban szigorú előfeltételei vannak. Fontossá válik a határokon átívelő együttműködés. További strukturális szabályozás várható annak érdekében, hogy erősödjön a regionális együttműködés: közös aukciós irodák, közös rendszerirányítás, rendszerirányító szervezetek összevonása.

Az előadás elemezte a szervezetváltás gazdaságra gyakorolt hatását is. A foglalkoztatásra kifejtett hatását nagyon nehéz felmérni, ugyanis a harmadik csomag ajánlásai az intézkedések komplex együttesét jelentik, amelyek egy komplex gazdasági ágazatos irányulnak. A legnagyobb várható hatása a feldarabolási követelményekből adódhat. Ugyanakkor az ITO (független rendszerirányító) opció lehetővé teszi a tagországok számára, hogy megtartsák vertikális integrációjukat. Az ITO szerkezetet a menedzsmentre és az együttes irányításra koncentrálni, valószínűleg csak korlátozott kihatással lesz a foglalkoztatásra.

A közvetett hatása szintén jelentős lehet, hiszen a villamos energia fontos előfeltétel számos ágazat számára, ugyanakkor az új belépők és a megújuló energiaforrások hatása ma még teljességgel nem mérhető fel.

Arra a kérdésre, hogy milyen megoldások lehetségesek a szervezetváltással járó problémák kezelésére, az előadás a következő válaszokat adja:

Mikroszinten: a nemzeti sajátosságok figyelembe vételével kell kialakítani a helyi stratégiát, pl. az energia-mixet. A leghatékonyabb eszköznek az esettanulmányok mutatkoznak, amelyek segítségével ki lehet alakítani a legjobb gyakorlatot. Fontos elem a hosszú távú előrejelzés és a munkaerő ennek megfelelő képzése vagy átképzése.

Makroszinten: figyelembe kell venni azt a tényt, hogy az energia ágazatot különösen magas beruházási tőkeigény és hosszú beruházási ciklusok jellemzik, ennek megfelelően meg kell teremteni a törvényi szabályozás biztonságát.

A második előadó *David Tarren*, a London Metropolitan Egyetem WRLI intézetének kutatója, aki a projekt eredményeiről számolt be, illetve bemutatta a szervezetváltás hatékonyabb kezelését célzó „Eszköztárat” (Toolkit).

A konferencia második részében esettanulmányokat hallgathattak meg a résztvevők. Ezek között a svéd Vattenfall, az brit Unison, a brit-francia EDF tapasztalatait és beszámolókat az adott vállalatnál alkalmazott szervezetváltás-kezelési technikákról. Az EDF esetében megszólaltak mind a vállalatvezetés, mind pedig a szakszervezet képviselői. Ebben a blokkban számolt be *Gál Rezső* is a magyarországi tapasztalatokról.

A nap második részében elhangzott még néhány vállalati beszámoló, így az RWE Energy AG és az E.ON Netz részéről, valamint három rendkívül érdekes előadás különböző szervezetek képviselőinek előadásában.

Elsőként *Claude-Emmanuel Triomphe* számolt be az IRENE projektről, majd *Frédéric Bruggeman* az Amnyos tanácsadó cég képviselője elemezte a szervezetváltás legfontosabb elemeit, és próbált megoldásokat találni a legégetőbb problémákra.

Rendkívül érdekes és tanulságos volt *Claude-Emmanuel Triomphe* előadása, hiszen az IRENE projekt fő célkitűzése az volt, hogy a korábbi szervezetváltással kapcsolatos EU projektek eredményeit felhasználva keressék a közös megoldásokat. A projekt keretében 125 különböző háttérrel rendelkező szakértő a régi tagországokból kettesével és közösen vitatta meg a legfontosabb kérdéseket. A különböző háttér azt jelenti, hogy a szakértők között voltak vállalatvezetők, szakszervezeti vezetők és EÜT tagok, munkaügyi központok munkatársai, területi vezetők és egészségügyi szakemberek stb. A viták során napirendre kerültek a felelős szervezetváltás fő jellemzői, valamint a lehetséges korlátozó tényezők.

A projekt során hét fő szempont kristályosodott ki:

a kommunikáció: fontos az időben jövő külső és belső tájékoztatás, valamint az, hogy a döntéshozók és vezetők felmérjék a szervezetváltás lehetséges hatásait;

a szakértelem: jobban fel kell készíteni a képviselőket, hogy ki lehessen használni a meglévő forrásokat;

az esélyegyenlőség: a szervezetváltás gyakran felerősíti az egyenlőtlenségeket, ezért szükség van olyan szociális intézkedésekre, amelyek támogatják a leghátrányosabb helyzetben levőket (atipikus foglalkoztatás, kisvállalkozók, alvállalkozók stb.);

új fórumok és struktúrák: át kell gondolni a létező struktúrákat, hogy megjelenhessenek a szervezetváltás különböző szintjei és dimenziói, meg kell erősíteni a szociális párbeszédet, új fórumokat kell létrehozni, ahol megjelenhetnek a

szolgáltatási láncok, az ágazatok, a régiók (beleértve a határokon átnyúlókat is), és ami nagyon fontos, egyensúlyt kell teremteni az innováció és a stabilitás között;

többszereplős megközelítés: nagy szükség van arra, hogy az azonos csoportok kicserélhessék tapasztalataikat. A szervezetváltás egy folyamat, amelynek különböző szakaszai lehetnek, ahol más és más lehet az érintettek köre;

egészségesebb szervezetváltás mind a szervezet, mind pedig az egyén szempontjából: olyan szervezetváltási stratégia kell, amely figyelembe veszi mind a vállalat, mind pedig az egyének és csoportok érdekeit;

közös európai normák: szükség lenne egy európai szervezetváltási alapra, amely egyesíti az ESZA és az EGF (globalizációhoz való alkalmazkodás elősegítését célzó európai alap) alapot, valamint egy európai etikai kódexre, nem feltétlenül önkéntes alapon.

A harmadik előadó *Patricia Pedelabat* a Foglalkoztatási és Szociális Főigazgatóság munkatársa mutatta be a főigazgatóság munkakörülményekkel és a változásokhoz való alkalmazkodás kérdéseivel foglalkozó egységét, valamint ismertette az egység által végzett kutatások eredményeit, ezen belül a villamosenergia-ipar területén a szervezetváltás témakörében végzett kutatásokat. Figyelemre méltó volt a megvalósíthatósági tanulmányok az ismertetése, amely az ágazati foglalkoztatási és szakképzési tanácsok létrehozásának az esélyeit mérte fel.

November 14-én került sor a demográfiai változásokkal foglalkozó konferenciára. A konferencia első előadója *Ralf Jacob*, az EU Bizottság Foglalkoztatási és Szociális Főigazgatóság képviselője volt. „Demográfiai változások Európában: a kihívástól a lehetőségig” című előadásának első részében a lakosság számának alakulását befolyásoló tényezőktől szólt. Ezek a születések száma, a halandóság és a migráció. Az Eurostat 2006-os előrejelzései szerint a 2006-os 1,5 gyermekről 1,7 gyermekre változik az egy nőre eső átlagos születések száma. A várható életkor a nőknél a 2004-es 81,5-ről 89-re, a férfiaknál 75,2-ről 84,5-re változik. A migrációt illetően csökkenésre számít az Eurostat: 2002 óta évi 1,6 – 2 millió bevándorló érkezett az EU-ba, ez 2060-ban csupán 800.000 lesz évente.

A politika érzekelte a változásokat, az EU Bizottság kiadott egy közleményt 2006. október 12-én „Európa demográfiai jövője – a kihívástól a lehetőségig” címmel. Ebben arra megállapításra jut a Bizottság, hogy a lakosság növekvő átlagéletkora inkább pozitív fejleménynek tekinthető, és Európa képes ennek a kihívásnak a kezelésére. A tízéves előrejelzés szerint a foglalkoztatás növelésére 2017-ig van lehetőség.

Komplex megközelítésben öt kulcsfontosságú területen vannak lehetőségek:

A demográfiai megújulást ősztönözni olyan körülmények megteremtésével, amelyek lehetővé teszik az európaiak

számára, hogy több gyermeket vállaljanak, koncentrálni kell a munka és családi élet összehangolására,

Elősegíteni a foglalkoztatás növelését, ami azt jelenti, hogy több munkahelyet teremtsünk, és jobb minőségű, hosszabb életpályát teszünk lehetővé,

Elősegíteni egy dinamikusabb és termelékenyebb Európa létrejöttét, vagyis az emberi erőforrásba és az innovációba investálni, és megragadni az un. „ezüst gazdaság” lehetőségeit,

Befogadni és integrálni a menekülteket, hogy le lehessen fedni a munkaerő piac igényeit,

Biztosítani a fenntartható közfinanszírozást, hogy garantálni lehessen a megfelelő társadalombiztosítást a jövőben

Ezután *Jane Pillinger*, független író kutató és tanácsadó, aki korábban már más pályázatok kapcsán bizonyított, és aki a projekt munkacsoportját vezette, illetve a dokumentum-tervezetet összeállította, számolt be a projekt eredményeiről és mutatta be a demográfiai kihívások kezelését szolgáló „Eszköztár” elnevezésű útmutatót.

A konferencia második részében esettanulmányok következtek, amelyekben a konferencia témájában már gyakorlatilag rendelkező vállalatok (a német RWE és E.ON, a spanyol ENDESA és a svéd Vattenfall) ismertették tapasztalataikat.

Ebben a második blokkban kapott szót *Robert Anderson*, az Európai Alapítvány Életkörülmények és Életminőség Osztályának vezetője. *Sonja Kohnenmergen*, a BUSINESSEUROPEKépviselője, valamint *dr. Martin Ferry*, az Európai Stratégiai Kutatóközpont munkatársa.

Az Európai Alapítvány 2006-ban 200 vállalat gyakorlatában vizsgálta a munkaerő növekvő átlagéletkorával kapcsolatos problémák kezelésének stratégiáját. Az előadó ennek a kutatásnak az eredményei alapján járta körül a kérdést.

A munkaerő elöregedésének problémáját sok helyen időben felismerték, a probléma kezelésére kialakultak különböző gyakorlatok: a munkaerő toborzás, képzés, fejlesztés és élethosszig tartó tanulás, karrier tervezés-fejlesztés, rugalmas munkabeosztás, az igények egyeztetése, a munkaszervezés, a munkaidő szerkezet alakítása, az egészségvédelem területén a munkahely megfelelő kialakítása, szükség esetén áthelyezés – belső mobilitás, a kilépés és nyugdíjba vonulás átfogóbb kezelése. Ezek az eszközök bizonyos fókig képesek a problémát kezelni, sok azonban még az ellentmondás és a kettősség.

Az utóbbi évtizedben a legáltalánosabb megoldások a képzéshez kapcsolódnak, amit sorrendben a rugalmas munkabeosztás követ. Az évek során egyre szerteágazóbbá és komplexebbé vált a munkaerő elöregedésével kapcsolatos kérdések kezelése. Az a tendencia figyelhető meg, hogy gyakrabban jelennek az egészségvédelem és a jó közérzet fejlesztésével, és ritkábban a toborzással és áthelyezéssel kapcsolatos intézkedéseket. Még mindig prioritása van a szakképzett kétkézi munkásoknak, ugyanakkor nagyobb figyelmet kapnak a vezetők, és minden korcsoport általában. Kevés külön figyelmet kapnak az alacsony képzettségűek, valamint a férfiak és nők esélyegyenlőségének kérdései.

A piaci/üzleti szempontok, mint ősztönzők jelennek meg, egyre fontosabb elkerülni a munkaerő és bizonyos szakmák hiányát (és az ezzel járó költségeket), megőrizni az értékes tapasztalatot és visszanyerni a képzésbe fektetett beruházást. Egyre több helyen ismerik fel, hogy a nagyobb sikerélmény a munkahelyen nagyobb termelékenységet és magasabb minőséget eredményez, és

hogy a különböző életkorú munkaerő összetétel nagyobb rugalmasságot és szinergiát jelent. Ez azonban ma még nem a vállalatok többségére jellemző.

A hatékony életkor probléma kezeléséhez az, hogy a munkavállalóknál javul az egészségi állapot, jobb a motiváció és elégedettség, jobb a viszony a munkatársakkal és vezetőkkel, jobb a kilátások mind a foglalkoztatás, mind pedig a nyugdíjazás vonatkozásában. A vállalat szempontjából pozitívum, hogy biztosított a munkaerő, csökken a vesztés és hiányzás, jobb a csapatmunka és a termelékenység, kedvezőbb a kép-kifelé, hatékonyabb a szociális párbeszéd. Ugyanakkor mindezt csak néhány vállalat gyakorlatából lehet leszűrni, nagyon kevés a rendszerszerű értékelés.

Arra a kérdésre, milyen tényezők biztosítják a sikeres életkor kezelést a vállalatoknál, az előadó a következőket sorolta fel: kedvező nemzeti szintű politikai környezet, a vezetés elkötelezettsége és kompetenciája, gondos tervezés és alkalmazás, az érintett felek együttműködése – a kérdés tudatosítása, valamint a költségek és a hozadék elemzése, értékelése.

E stratégia alkalmazása a vállalatoknál természetesen kihívásokat is jelent: egyeztetni kell más stratégiákkal, le kell győzni a vezetés és dolgozók ellenállását és negatív attitűdjét, ki kell alakítani az alkalmazást elősegítő munkakörülményeket, ajánlatos a hatás és gazdaságosság kimutatása, csökkenteni kell a korai kilépés gyakoriságát, biztosítani kell a fenntarthatóságot akkor is, amikor a gazdasági környezet vagy munkaerő piac változik.

Ezeknek a stratégiáknak az alkalmazása a politika számára is következményekkel jár. Pozitívum, hogy átháríthatja a felelősséget a munkahelyre a közösségi szolgáltatások, valamint az integrációs és megtartási tervek vonatkozásában. Feladatokat is jelent azonban: javítani kell a koordinációt az egyes szolgáltatások, valamint a szolgáltatások és a munkahely között, ősztönzőket kell kialakítani a munkavállalók és munkáltatók számára a beilleszkedés és megtartás elősegítése céljából, folyamatos támogatást kell biztosítani az aktív és koordinált integrációs eszközök számára, és küzdenie kell a diszkrimináció és a negatív attitűdök ellen.

Sok szereplő tevékenységének összehangolására van szükség a kérdés megfelelő kezelése érdekében: feladata van az önkormányzatoknak, a társadalombiztosításnak, a szociális intézményeknek és maguknak a vállalatoknak is.

Az előadás végén levont következtetések:

lehetséges és ajánlatos az átfogó és koordinált megközelítés – szükség van a tudatosítás, az elkötelezettség és az alkalmazás fokozására,

a stratégiáknak a teljes életpályát át kell fogniuk – a munkát, képzést és a gondoskodást,

míg a hangsúlynak a megelőzésen kell lennie, néhány idősebb munkavállalónak szüksége lehet kiegészítő eszközökre, mint pl. az élethosszig tartó tanulás vagy más, a foglalkoztathatóságot segítő eszközökre,

át kell gondolni a nyugdíjrendszert – de ugyanakkor a rokkantsági és rehabilitációs programokat is.

Az előadások és az esettanulmányok meghallgatása mellett természetesen legalább olyan hasznosak voltak a különböző országokból jövő kollégákkal folytatott eszmecsere is, amelyekben a BDSZ-t képviselő résztvevők, *Hámori István* nemzetközi titkár egyikezt minél több hasznosítható információt összegyűjteni és hazahozni.

Tanácskozás az európai és a német típusú szociális párbeszédéről

Ugyan milyen új információt nyújthat még egy ilyen tanácskozás? Bizonyára sokan teszik fel ezt a kérdést a címet olvasva, és a kérdés akár jogos is lehetne. Csakhogy ez a téma is azoknak a kérdéseknek a sorába tartozik, amelyekről úgy gondoljuk, hogy már a könyökünkön jön ki. Ha azonban valaki rákérdez a részletekre, kiderül, hogy csak azt gondoljuk, hogy már mindent tudunk róla.

Hogy ez mennyire igaz, már júliusban is kiderült, amikor a BDSZ székházában egy hasonló tanácskozás keretében a szociális párbeszéd francia modelljével ismerkedtünk. Igaz, a francia modell kicsit távolabb van, az egész rendszert azok sem biztos, hogy teljességében ismerik, akik francia érdekelttségű vállalatnál dolgoznak. Így érthető, hogy az akkori tanácskozás résztvevői az előadásokat és a konzultációt hasznosnak tartották. Akkor merült fel annak a gondolata, hogy más országok modelljeivel is foglalkozni kellene. A német modell napirendre tűzése két

okból is logikusnak tűnt: egyrészt a német érdekelttségű vállalatok száma hagyományosan magas Magyarországon, másrészt a munkaügyi kapcsolatok rendszere hazánkban lényegében német mintára alakult ki. Az azonban, hogy a hasonló felszín alatt milyen lényeges különbségek vannak, a résztvevők számára a tanácskozáson elhangzott előadásokból derült ki világosan.

Az első előadó *Reinhard Reibsch*, az EMCEF, vagyis a Bányá-, Vegyi- és Energiaipari Szakszervezetek Európai Szövetségének főtájkára volt, aki az európai és a nemzeti szintű szociális párbeszéd összefüggéseiről szólt. Az európai szintű szociális párbeszéd csak látszólag nem tartozik szorosan a témához, hiszen mindkét ország az EU tagja, így az európai szintű szabályozások mindkettőre nézve kötelezők. Ez azt jelenti, hogy egyrészt a munkaügyi kapcsolatoknak van egy közös alapja a tagországokban, másrészt vannak olyan fórumok (a szakmaközi és az ágazati szociális párbeszéd), ahol az érdekeinket megjeleníthetjük.

Reinhard Reibsch előadása bevezetőjében elhelyezte az európai szociális párbeszédet a szociális partnerek eszköztárában: az EU szociálpolitikai stratégiáját négy eszköz segítségével tudják a szociális partnerek befolyásolni:

- a törvényalkotás folyamatában a mobilitás, esélyegyenlőség, valamint az egészségvédelem és munkabiztonság területén,

- az Európai Szociális Alap tevékenysége kapcsán,

- a nyitott koordináció módszerének alkalmazása során a foglalkoztatás és társadalombiztosítás kérdéseiben,

- a szociális párbeszéd folyamatában.

A szociális párbeszéd jogi és politikai alapjairól szólva elmondta, hogy az önálló európai szociális párbeszéd ötlete *Jaques Delors*-tól, az Európai Gazdasági Közösség egykori szocialista elnökétől származik, aki úgy gondolta, hogy a szociális párbeszéd segítségével megszüntethető az európai szociálpolitika hiányosságai. A közelmúltban a szociális párbeszéd mechanizmusa bekerült a Maastrichti (1993) és az Amszterdami (1997) Szerződésbe a Szociális Jegyzőkönyv részeként. Ide tartozik az európai szociális kapcsolatok, valamint a szociális partnerek között szociális kérdéskörben folytatott tárgyalások továbbfejlesztése. A szociális párbeszéd egyre

több haszonnal jár, és ezt már a Bizottság is elismeri (lásd Reformszerződés).

A szociális párbeszéd mechanizmusait ismertette az előadó elmondta, hogy a szociális párbeszéd európai szinten az EK-Szerződés 139. cikkében van lefektetve. Ennek megfelelően a szociális partnerek rendelkezésére három lehetőség áll: közös állásfoglalások, ajánlások vagy kötelező érvényű megállapodások, amelyek a törvényalkotást kiválta önmagukban is jogi szabályozást eredményezhetnek.

A 139. cikk (2) bekezdés szerint végrehajtott megállapodásoknak két kategóriája van:

1. A Tanács határozatával végrehajtott megállapodások, itt a végrehajtás Tanácsi határozat alapján történik, az ellenőrzést a Bizottság végzi. Ilyen a szülői szabadságról (1995), a részmunkaidős foglalkoztatásról (1997), vagy a határozott időre szóló munkaszerződésekről (1999) kötött megállapodás.

2. Autonóm megállapodások, amelyek a szociális partnerek és tagállamok eljárási és szakasza alapján kerülnek végrehajtásra. Itt a végrehajtást és nyomon követést a szociális partnerek végzik. Ide tartoznak a következő megállapodások: a távmunka keret-megállapodás (2002), a keret-megállapodás a munkahelyi stresszről (2004), vagy a megállapodás egy európai jogosítványról, a határokon átlépő közlekedési szolgálatban dolgozó mozdonyvezetők számára (2004).

A helyzet ugyanakkor nem problémamentes: nagy gondot jelent, hogy az európai munkaadói szövetségeknek sok esetben hiányzik a mandátuma. Az EU-Bizottság elismerése előfeltétel, ehhez azonban a reprezentativitást bizonyítani kell. Ha a Bizottság elismeri a szociális partnereket, akkor egyedül a szociális partnerek döntenek a munkaprogramról, a szabályokról és a napirendről, az EU-Bizottság csupán tanácsadó szerepet tölt be, és adminisztratív támogatást nyújt.

Reinhard Reibsch röviden szólt az EMCEF ágazatában folyó szociális párbeszédéről is. Az ágazati szociális párbeszéd első példáját az Európai Szén- és Acél Közösség (ESZAK) alapszerződése szolgáltatta. Idézte *Sylvain Duda*-t, aki a francia szénipar történetének utolsó ötven évéről írott cikkében a következőket írja: „A cél már kezdetben is a szénipar munkakörülményeinek és szociális intézkedéseinek összehasonlítása volt annak érde-

kében, hogy tanuljunk a tapasztalatokból és javító intézkedéseket javasoljunk“

Mivel az ESZAK-Szerződés 2002. július 23-án megszűnt, 2002 júniusában létrehozásra került egy Ágazati Szociális Párbeszéd Bizottság. Jelenleg 36 elismert európai ágazati szociális párbeszéd bizottság működik, ennek csak egy kisebb része képviseli a reálgazdaságot.

Ami az EMCEF-et illeti, már elődeinek, az EBV-nél és EFCEG-nél is a deklarált célok részét képezte megalapításuktól kezdve a szociális párbeszéd. Időközben az EMCEF ágazatai közül a következő ágazatokban jött létre szociális párbeszéd bizottság: villamosenergia-ipar (2000), bányászat (2002), vegyipar (2004), vágóipar (2006). A kristályos szilícium dioxid estében a szociális párbeszéd ágazaton túlmutató jellegű, a papír- és üvegyiparban jelenleg konzultáció folyik ágazati párbeszéd bizottság létrehozásáról.

Az európai és a nemzeti szintű szociális párbeszéd kölcsönösen feltételezi egymást: az európai szinten folytatott szociális párbeszédhez szükséges a nemzeti és vállalati szint, és megfordítva, az európai szinten folytatott szociális párbeszéd segíthet a nemzeti szinten működő (vagy éppen nem működő) kapcsolatok fejlesztésében.

Azzal a kérdéssel kapcsolatban, hogy milyen kilátásai vannak a szociális párbeszédnek, az előadó elmondta, hogy az EU-Bizottság a reformszerződés alapján több jogi aktszal kapcsolatban konzultál a szociális partnerekkel, mint a múltban (az uniós szótárba bekerült a „social impact evaluation”, vagyis a döntések előtti szociális hatásvizsgálat). A vállalati szinten (multinacionális vállalatok) folytatott tárgyalások nagyobb szerepet kapnak, ugyanakkor egyelőre nem tisztázottak a mandátumok, vagyis az, hogy az EMCEF képviselője, vagy az adott vállalatnál működő pl. EÜT kötheti-e meg a megállapodást.

Az EÜT-irányelv felülvizsgálata igazolta, hogy hagyományos törvényalkotási folyamatoknál is lehet és kell konzultálni a szociális partnerekkel.

A tanácskozás második előadója *Michael Wolters*, a német IG BCE Nemzetközi Osztályának munkatársa volt. Előadásában ismertette a szociális párbeszéd formáit, illetve azok alkalmazását Németországban. Beszélt a két- és háromoldalú párbeszédéről, amelyek közül Németországban hagyományosan csak az első változatot gyakorolják. A kormány, a

szakszervezet és a munkáltatók közötti párbeszédre csak ritkán kerül sor, mint pl. a Bűndnis für Arbeit szervezet keretében folyó együttműködés esetében.

A vegyiparban folyó párbeszédéről elmondta, hogy a 80-as évek közepe óta bővítik és továbbfejlesztik, és hogy a szakszervezetek erős és felelős üzemi tanácsok létrehozására irányuló törekvéseinek következménye. Oka az, hogy nőtt az üzemi tanácsok és a szakszervezet gazdaság- és közpolitikai felelőssége, valamint az üzemi tanácsok munkahelyi aktivitása a munkahelyek létrehozása és megtartása érdekében.

A szociális partnerség, mint sikermódel a közös alapokra épít, amelyek a következők: a szolidaritás-elv, a konszenzusra való törekvés elvi kérdésekben, az egészszel szemben érzett felelősség saját érdekek mellett is, valamint a kölcsönös törekvés a konfliktusok megoldására.

A felelősség a szociális piacgazdaság súlyponti elemeire épül, amelyek az iparpolitikai perspektívák Németországban, az energiapolitika, valamint az előrelátó személyi fejlesztések. Ennek természetesen előfeltételei vannak: az erős és cselekvőképes szövetségek, a független szakszervezetek és a berautonomia megtartása és az ágazati bérszerződések hangsúlyozása.

A szociális partnerek (munkavállalói oldalon az IG BCE és munkáltatói oldalon a BAVC) egy sor területen kötöttek megállapodásokat, többek között a következő területeken: munkavédelem, képzés, esélyegyenlőség, környezetvédelem, szociális fejlődés, csoportmunka, szakszervezeti bizalmi stb.

A szociális partnerek egy sor szervezet hoztak létre közösen, amelyek valamilyen szociális célt szolgálnak. Ilyen az 1975-ben létrehozott UCI (Vegyipari Támogató Egyesület), amely eredetileg a munkanélküli segély kiegészítésére jött létre, később oktatási programokat finanszírozott fiatalok részére „Pályakezdezők munkába lépése” elnevezéssel, az 1987-ben létrehozott GIBUCI (Társaság ÜT-tagok tájékoztatására a környezetvédelemről a vegyiparban, az ugyanebben az évben alapított Szakképzési Tanácsok, az 1993-ban létrejött Továbbképzési Alapítvány (WBS), vagy a 2002-ben alapított Chemie Pensionsfonds AG, az első németországi ágazati nyugdíjalap.

Az utolsó előadó *Wolfgang Lorsee*, az RWE Power AG Központi Üzemi Tanácsának helyettes elnöke volt. Az ő

előadása minden szempontból feltette a koronát a tanácskozásra. Ilyen átfogó, minden részletében átlátható képet a német szociális párbeszéd rendszeréről ritkán hall az ember.

Az előadás bevezetőjében pontos definíciókat kaptunk a szociális párbeszéd és a munkaügyi kapcsolatok legfontosabb fogalmairól: mit takar a munkavállaló, a munkáltató, a szakszervezet, vagy a munkáltatói szövetség elnevezés. Ezeknek a fogalmaknak a tartalma lényegében azonos a nálunk használt elnevezések tartalmával. Újat a különböző megállapodások meghatározásai hoztak. Például a kollektív szerződés, amelynek a meghatározása a következőképpen hangzik: „Olyan szerződés, amely a legfontosabb munka- és javadalmazási feltételeket határozza meg. Pl. bérek,

fizetések, munkaidő, szabadságigény, nyaralási pótlék, felmondási határidők stb. Kollektív szerződéseket általában egy szakszervezet és egy munkáltatói szervezet köt. Amennyiben a KSZ a munkáltatói szövetséghez tartozó minden munkáltatóra vonatkozik, akkor „ágazati vagy országos kollektív szerződésről” beszélünk.”, amennyiben a KSZ csak egy vállalatra vagy konszernre vonatkozik, úgy „vállalati vagy házi kollektív szerződésről” beszélünk.” Vagy az üzemi megállapodás, amely a munkáltató és az üzemi tanács közti szerződés, mely az üzemi partnereknek nem csak a jogait és kötelezettségeit határozza meg, hanem (mint egy törvény vagy kollektív szerződés) egy üzem összes munkavállalója számára kötelező normákat is tartalmaz. Az üzemi megállapodás aláírói a választott üzemi munkavállalói érdekképviselő, az üzemi tanács (nem a szakszervezet) (!) és a munkáltató. Ezen a ponton meg kell állni egy pillanatra, hiszen egy ilyen megállapítás Magyarországon a világévégét jelentené minden szakszervezeti ember számára. Igen ám, csakhogy az üzemi megállapodás nem önálló kollektív szerződés, csupán kiegészítése (pozitív irányban) a kötelező érvényű kollektív szerződésnek, amit viszont csak a szakszervezet és a munkáltató vagy munkáltatói szervezet köthet, általában ágazati szinten.

A munkajogról szólva *Wolfgang Lorsee* elmondta, hogy a „munkajog” címszó alatt Németországban az állami vagy tartományi szinten alkotott törvényeket, a kollektív szerződéseket és üzemi megállapodásokat határozzák meg. Németországban nincs egységes törvény (munkaszerződésről szóló törvény). A munkajog nagyrészt esetjog, azok a bírói döntések alakítják, amelyeket az évtizedek során a munkaügyi és tartományi munkaügyi, illetve szövetségi munkaügyi bíróságok különböző fokozatú joggyakorlatukban hoztak. A munkajog része mindaz, ami a munkaviszonyra közvetve vagy közvetlenül hat.

Az előadásokból összességében az derült ki, hogy a szociális párbeszédnek mind európai, mind pedig németországi szinten fontos és elismert szerepe van, amely a jelek szerint a jövőben fokozódni fog. A globális gazdaság és a multinacionális vállalatok elterjedésével mindenképpen ajánlatos a szakszervezeti tisztségviselőknek megismerkedni és elmélyedni az európai szociális párbeszéd és más országok gyakorlatának részleteiben.

Kiegyensúlyozott munkaügyi kapcsolatokra van szükségünk!

Rabi Ferenc, a BDSZ elnöke a szociális párbeszédéről

Magyarország Európai Unió integrációjának folyamatában nagyon fontos kérdés, hogy miként alakul a munka világának a szabályozása. Ezen belül is milyen kapcsolatrendszer és együttműködés alakul ki a munkavállalói és a munkáltatói érdekképviseletek között. A szociális partnerség lényege, hogy a tárgyaló felek elismerik egymás legitimitását, elismerik egymás kompetenciáját az adott együttműködési keretek között, s ebben a vonatkozásban Magyarországon az elmúlt három év története akár sikertörténetként is felfogható. Alakultak új párbeszédbizottságok, ezek a párbeszéd folytatása közben megállapodásra is jutottak. Talán a legnagyobb jelentőségű az építőiparban megkötött ágazati kollektív szerződés, amely bértarifát, a munkavégzés feltételeit is tartalmazza, és hozzájárulhat ahhoz, hogy a következő években az építőipar fekete-szürke foglalkoztatása csökkenjen és jó irányú folyamat induljon el.

A bányászat ebből a szempontból az úttörők között van.

A bányaiiparban a kezdetektől folytatunk párbeszédet. Jellemző volt az együttműködés az új szabályozás kialakulása előtt is, de elsősorban a bányászathoz kötődő hagyományörzésben, illetve a bányászati érdekek közös megjelenítésében, a kormányzati intézkedések vonatkozásában. A szociális párbeszéd lehetőség is arra, hogy a különböző érdekek harmonizálása megtörténjen és meg tudjuk teremteni a bányaiiparon belüli szociális minimumok rendszerét, tudjunk szót váltani – az európai direktíváknek megfelelően – a vállalatok társadalmi, szociális felelősségéről. Ha pedig tovább gondoljuk, mindennek az alapvető célja az, hogy a munkavállalók számára kiegyensúlyozott munkakörülményeket, és jövőképet tudjunk teremteni, ami biztosíthatja az életminőség megőrzését.

Egy ciklusnyi kihagyással mondhatjuk, hogy az Országos Érdekegyeztető Tanács a legfelsőbb szinten biztosítja a szociális párbeszédet.

A szociális párbeszéd az országos szintű érdekegyeztetésben tripartit jellegű, a kormányzat is részt vesz a munkában. Az ott született ajánlások, megállapodások kihatnak az ágazati és a munkahelyi párbeszédre is, s természetesen nagyon fontos az európai szint is, hiszen egyre több olyan szabály születik, amely az európai szintű együttműködést igényli. A mi esetünkben a villamosenergia-piac nyitása, liberalizációs folyamatok végig vitele, széndioxid-kvótának a kialakítása, az emisszió kereskedelemre vonatkozó szabályozás, a kitermelő iparágra vonatkozó munkavédelmi szabályok, vagy az egyes szilikátokra vonatkozó munkavédelmi szabályok, ezek mind-mind európai szintű kérdések.

Tehát meg kell teremteni a munkahelyi, az ágazati és az európai szint összhangját és a nemzetállamok esetében a nemzetállami országos érdekegyeztetés megállapodásait, ajánlásait is figyelembe kell venni?

Igen, ennek ez a gyakorlata. Ma már kevésbé érezhetőek a különböző tulajdonosi viszonyok. Amíg korábban egy-egy emberhez köthető volt egy vállalkozás, ma a tőzsdén keresztül nagyon sok tulajdonos lehet, akár pénzügyi intézetekről, akár termelő vállalatokról van szó. Természetesen a tulajdonlás ad egy ellenőrzést is, ad egy elvárást a mindenkorai menedzsment felé, viszont ha kevésbé személyes a tulajdonlás, akkor a menedzsment jóval nagyobb felhatalmazottsággal rendelkezik, hiszen a közgyűlési határozatok, a több tulajdonos, illetve sok kis tulajdonos esetén pedig a felhatalmazott döntést a menedzsment első számú emberétől születnek meg. Ebben az összefüggésben is nagyon jelentős a szociális párbeszéd, mert a munkavégzés körülményeire vonatkozó szabályokat, kollektív megállapodásokat, ilyen vonatkozásban fel lehet vetni és lehet teremteni új tárgyalási helyzeteket. A menedzsmentnek ebben a kontrollálatlan lehetőségei sokkal nagyobbak, mint egy korábbi egyszemélyes tulajdonlás esetében, vagy bizonyos körhöz, csoporthoz köthető tulajdonlás esetében, éppen ezért szükséges, hogy nagyobb kontroll is legyen a munkája fölött. Ehhez járulnak hozzá a munkavállalói érdekképviseletek, üzemi tanácsok, szakszervezetek. A kontroll leginkább számon kérhető, a formája pedig a kollektív megállapodás, amely tartalmazza a részletes szabályokat a foglalkoztatás viszonyaira, kiegészíti a Munka Törvénykönyvet, helyi, speciális sajátosságokat is megjelenít, akár ágazati, akár munkahelyi szinten.

latokról van szó. Természetesen a tulajdonlás ad egy ellenőrzést is, ad egy elvárást a mindenkorai menedzsment felé, viszont ha kevésbé személyes a tulajdonlás, akkor a menedzsment jóval nagyobb felhatalmazottsággal rendelkezik, hiszen a közgyűlési határozatok, a több tulajdonos, illetve sok kis tulajdonos esetén pedig a felhatalmazott döntést a menedzsment első számú emberétől születnek meg. Ebben az összefüggésben is nagyon jelentős a szociális párbeszéd, mert a munkavégzés körülményeire vonatkozó szabályokat, kollektív megállapodásokat, ilyen vonatkozásban fel lehet vetni és lehet teremteni új tárgyalási helyzeteket. A menedzsmentnek ebben a kontrollálatlan lehetőségei sokkal nagyobbak, mint egy korábbi egyszemélyes tulajdonlás esetében, vagy bizonyos körhöz, csoporthoz köthető tulajdonlás esetében, éppen ezért szükséges, hogy nagyobb kontroll is legyen a munkája fölött. Ehhez járulnak hozzá a munkavállalói érdekképviseletek, üzemi tanácsok, szakszervezetek. A kontroll leginkább számon kérhető, a formája pedig a kollektív megállapodás, amely tartalmazza a részletes szabályokat a foglalkoztatás viszonyaira, kiegészíti a Munka Törvénykönyvet, helyi, speciális sajátosságokat is megjelenít, akár ágazati, akár munkahelyi szinten.

Az Európai Unióban van nagyobb lehetősége is a szociális partnereknek?

Van. Amennyiben megfelelő minőségű megállapodást kötnek, s az Európai Bizottság ezt elfogadja, akár

a közösségi jog része is lehet a megállapodás. Ezt a közösségi jog 139-es cikkelye teszi lehetővé. Ezzel több esetben éltek is a szociális partnerek, tehát mint egy autonómiát, mint egy felhatalmazás kiterjesztését is lehet értelmezni, éppen ezért fontos az, hogy Magyarországról is ebbe az irányba induljon el a társadalmi gondolkodás. Jellemzően ma mindenki mindent az állami, kormányzati – az önkormányzatokat is beleértve – tevékenységtől vár. Onnan várja a problémák megoldását az állampolgárok meghatározó része. Az önszerveződésnek a munka világában nagy jelentősége van. Azoknak a megállapodásoknak, amiről beszéltem, amit a munkavállalók, munkáltatók kötnek, pedig az a nagy jelentősége, hogy ezek önkéntes megállapodások és a munkáltatók is érzik, hogy ez kötelezi őket, hogy betartsák azokat, s reményeink szerint nem a kijátszásukra, az elkerülésére teszik a hangsúlyt.

Az ágazati kollektív szerződés, mint védőernyő, már régen a bányászati munkavállalók feje felett van.

A bányászszakszervezet, hagyományai alapján a szénbányászatban, a villamosenergia-iparral együttműködve kötött kollektív megállapodást alágazati szintre. A villamosenergia-ipari kiterjesztett alágazati kollektív szerződés plusz lehetőségeket ad a munkavállalók számára. Sok egyeztetésen vagyunk túl. Nyolc év munkája után piaci körülmények között, amikor az iparág jelentős része magántulajdonú, sikerült egy nyitott, liberális új szabályozási környezet-

ben megkötni ezt a megállapodást. Pontjai vállalhatóak, tartalommal kell megtölteni. Úgy gondolom, hogy a következő évekre egy biztos támpontot ad a szociális partnerek számára, legyenek akár munkáltatók, akár munkavállalók.

És azokkal mi lesz, akik nem tartoznak a Villamosenergia-ipari Alágazati Kollektív Szerződés hatálya alá, mert rájuk azt nem terjesztette ki a miniszter?

Valóban nagyon fontos kérdés, hogy a bányaiipar más területein, ahol egyébként is erőteljesebben megjelenik a tisztességes piaci versenyt átlátható tényezők többsége, tudjunk a munkáltatókkal közös álláspontot kialakítani. Akik tisztességesen működnek, foglalkoztatnak bányászokat, munkavállalókat, azok a cégek érdekeltek lehetnek abban, hogy újra szülessen a bányaiipar vonatkozásában ágazati kollektív megállapodás. Azok, akik csak ügyeskedésből és a piaci lehetőségek tisztességtelen kihasználásából akarnak gazdagodni, azok számára kevésbé érdekel a kollektív megállapodás. Ha kiegyensúlyozott munkaügyi kapcsolatok alakulnak ki az iparágban, kiszámítható foglalkoztatási viszonyok, s visszaszorul az elsősorban kő-kavicsbányászatban jellemző részben fekete, részben szürke bányászati tevékenység, akkor ezzel azok a vállalkozások, akik ma is rendelkeznek munkahelyi szintű kollektív megállapodással, előnyösebb helyzetbe, előnyösebb piaci körülmények közé kerülhetnek.

Mit tartalmazhat egy bányászati

ágazati kollektív szerződés?

Úgy gondolom, hogy az ágazati kollektív megállapodás kezdő lépcsőfokának elsősorban az iparágra jellemző szociális minimumokat kell tartalmaznia, s ebből a kiindulópontból kell megtöltenünk tartalommal a különböző kollektív szerződéses pontokat. Fontosnak tartom, hogy a munkavédelemre, a biztonságos foglalkoztatásra, egészségvédelemre is helyezzünk hangsúlyt a munkaügyi normák betartása mellett. A tárgyalások, ebben a folyamatban, hosszú évek próbálkozásai után elindultak, és nagyon bízom benne, hogy a jövő évből eredményhez vezetnek és a bányaiipar egészében megvalósul az ágazati, vagy alágazati típusú kollektív szerződéses lefedettség, s minden munkavállalót ágazati kollektív szerződés is véd majd. Nagyon sok problémát kell tisztázni (TEAOR besorolásokat, eltérő foglalkoztatási körülményeket és lehetőségeket, a bányászati különböző alágazatainak egymáshoz való viszonyítását, foglalkoztatási, munkahelyi, egészségügyi vonatkozásban, stb.), de ezek, ha megvan a szándék, megoldhatóak. Megteremthető egy jobban ellenőrizhető, számon kérhető, ugyanakkor a piaci versenyt jobban közelítő új körülmény, ami minden, iparágban foglalkoztatott számára fontos lehet. A következő években, ha ezt meg tudjuk valósítani, akkor elérjük a KSZ lefedettségét, s szakszervezetünk újabb nagy lépést tesz az eredményes munkavállalói érdekvédelem területén.

-hi-

Egy igaz bányász halálára

Bege Tamás Erdélyben a Csík megyei Gyergyócsomafalván született 1924. november 23-án. Ott nevelkedett fel, végezte el a nyolc általános népiskolát, majd egy gépészmester műhelyben géplakatos szakmát szerzett.

Mivel szülei korán meghaltak és már folyt a II. világháború, 1941-ben tizenhat évesen Tamás, az ifjú ember, sokadmagával Magyarországra vándorolt. Szó szerint keservesen, tömegével gyalogoltak, keresve az új otthon, a munkalehetőséget, a megélhetést.

Idővel munkahelyet talált, s 1945-ben a házasság útjára lépett. A Veszprém megyei Bakonybél községben, feleségül vette Réz Máriát. Harmonikus házasságukból kettő gyermekük született: Tamás és Mária, akiket szeretetben, tisztességben felneveltek és magas fokon kitanítottak.

Ez az időszak már Bege Tamás harmonikus családi életének és sikeres bányászkodásának időszaka, amelynek színhelye, részben a Jókai-bánya, de leghosszabb időn át, Ajka város volt.

Tamás az ifjú apa ugyanis 1946 tavaszán családjával együtt Jolánaknára, a későbbi Jókai bányára költözött és igen szorgalmas bányász lett. Évek múltán a kemény bányamunka és a szakmai tanfolyamok sora révén vajúró, robbantómester, csapatvezető, majd frontmester lett. Ettől kezdve nap, mint nap hatvanhatven bányász munkája és évente több tízezer, majd száz és százezer tonna szén kitermelése volt rábízva, műszaki vezető kollégáival együtt.

Felelősségteljes és sikeres munkájáért, az első élmunkás jelvényt 1949-ben kapta, amelyet a Kiváló Dolgozó, Kiváló Bányász és más kitüntetések sora követett.

Közös sikereik csúcán Bege Tamás a legmagasabb országos kitüntetést, az Állami Díjat szakvezető váltótársával Bán Józseffel és Tornavölgyi Kálmánnal együtt vehette át 1960-ban Bányásznapon a Parlament dísztermében.

Kiváló szakmai elismertsége és magas fokú emberi igazságérzete, kiállása és becsületessége alapján bányásztársai a felsőbb szintű szakszervezeti érdekképviseletekbe is beválasztották.

1958-tól egészen az 1980-ban elért nyugdíjazásáig tagja volt a vállalati szakszervezeti bizottságnak, a BDSZ elnökségének, majd a SZOT-nak is, ahol aktívan képviselte a bányászok érdekeit.

Sajnálatos, hogy Bege Tamás harmonikus nyugdíjas életét 1991-ben kedves fiának, Tamásnak a hirtelen elhalálása rendítette meg, 1994-ben pedig szeretett felesége Mária asszony halála tette tragikussá. Ettől kezdve Tamás bátyánk egészségi állapota fokozatosan gyengült és romlott.

Éppen ezért nyugdíjas szakszervezetünkben mindannyian igen örültünk, hogy az idei Bányásznapi előtti héten, Tamás lányával Marikával és vejével Ferencel együtt eljött a mi közös bányásznapi ünnepségünkre. Örömmel vette át a hatvanéves folyamatos szakszervezeti tagságáért a neki járó díszes BDSZ Emléklapot. Akkori bizakodásunk sajnos azonnal szertefoszlott, amikor a múlt héten megkaptuk a tragikus hírt, hogy Bege Tamás november 10-én, hétfőn este hirtelen elhalálozott. Gyászolja őt szeretett családjá, egykori munkatársai, barátai, a bányásztársadalom.

Nyugodj békében bányásztestvérünk!

B. G.

Változás az Uránbánya Nyugdíjas Bizottságában

Harmincéves beszámoló taggyűlésre jött össze a tagság 2008. szeptember 4-én Uránvárosban a Laterum étteremben, ünnepi, megleghangú megemlékezésen méltatták az időközben munkájuk következtében elhunyt bányásztársaikat.

A nehezebbé váló fenntartás arra készítette a vezetőséget, hogy kérje az aktív szervezeteket, hogy fogadják be nyugdíjasaikat.

Az ünnepségen részt vevő Mecsek-Öko Szakszervezete részéről Berta Károly elnök bejelentette, hogy örömmel vették kérésünket és a jövőben önálló bizalmi csoportként fognak működni.

Hosszú évek vezetői munkáját fejezte be a titkári funkciót ellátó Kőműves Lajos. 15 éven keresztül végezte az UDSZ nyugdíjas titkárákért érdekképviseleti munkáját a nyugdíjas urándolgozók érdekében. Ez év májusában Balatonfüreden a BDSZ Nyugdíjas Választmánya titkári értekezletén köszönt el a volt kollégáktól. A választmány intéző bizottságának volt hosszú éveken keresztül a tagja. Lemondásával egy igaz kollégát, barátot veszítettünk el. Magas színvonalú, csupa szív emberes munka jellemezte eddigi tevékenységét. A bányamunkából szerzett és egyéb okból kifolyólag egészségi állapota romlott, ezért döntött úgy, hogy lemond a tisztségéről.

Ez úton szeretném megköszönni a választmányban és az intézőbizottságban végzett munkáját, az UDSZ nyugdíjas tagjaként továbbra is kívánok jó egészséget és bányászköszöntéssel „Jó szerencsét”!

Pernecker László
a BDSZ Nyugdíjas Választmány elnöke

Egy estére feltámadt a Bányászati Aknamélyítő Vállalat

A Bányász Emlékekért Egyesület egyik összejövetelén Vándori András bányamérnök, a Bányász Emlékekért Egyesület alelnöke kezdeményezésére felvetődött az a gondolat, hogy a ma még élő régi aknamélyítőket egy találkozóra össze kellene hozni, mert a múlt idő és a fakuló gondolat halványítja a régi emlékeket. Tenni kell valamit, hogy az Aknamélyítő Vállalat hagyományait, tevékenységét megőrizzük a jövő számára.

A szervezés eredményeként, ami köszönhető Békefi Zoltánnak és feleségének, akik nehéz de kitűnő munkájának köszönhetően felkutattak 242 régi dolgozót, de már csak 180 meghívót

Vándori András elmondta, hogy a mai összejövetelt a szükség hozta magával, hogy a múlt feledésbe ne merüljön. Meg kell szervezni egy olyan csoportot, amelynek feladata a hagyomány ápolása, megőrzése. Felszólalt még Traj Ferenc és Pernecker László is a Bányász Emlékekért Egyesület titkára és elnöke. A beszédek követően egy DVD-t játszottak le, amit Solymos Viktória a régi bányász fényképekből állított össze erre az alkalomra.

Az elhangzott műsor után szinte méhkasként zúdult fel a tömeg, mindenki keresett valakit, közben újabb és újabb egykori munkatársakat találtak. A hívó szóra jöttek Hosszúhetényből,

küldhettek ki, a visszajelzés szerint, a többiek már különböző temetőekben pihennek. Ennek ellenére a Laterum szállodába 145 vendég érkezett.

Az emeleti nagyterem megtelt a régi barábarekkel. Sokan először csak nézgettek egymást, majd szép lassan visszatértek az emlékek, beugrottak az arcok, néha nevek nélkül. Egymásnak mondogatták, akik többször találkoztak egymással, hogy ki-kicsoda. Egyesek meghíztak, másoknak a régi hajkoronájuk hiányzott, így a régi éneket hiába is keresték egymásban.

Egyperces néma felállással tisztelegtek a régi kollégák a már elhunyt társaikról.

Ezt követően Bódis Irén színésznő lépett a mikrofonhoz (férje Bors Gyula bányász volt) és Szakály Évától az Élet vagy halál/Alkudozás című verset mondta el. A rangidősök közül egykori főnökük, Somogyvári Imre emlékezett a kezdetekre, hogyan alakult ki a magyar aknamélyítés. Beszédében kitért arra is, hogy az akkori nehézségeket hogyan hidalták át, valamint utalt arra is, hogy a föld több évtizedre való, még kiaknázatlan kincset rejt magában.

Kifferné Róth Valéria
Bányász Emlékekért Egyesület

Honlaphír: A Mátrai Erőmű Zrt 30 millió eurót ruház be egy új marótárcsás kotrógépbe

A Mátrai Erőmű Zrt az osztrák Sandvik Mining and Construction céget bízza meg egy kompakt marótárcsás kotrógép szalagkocsival együtt történő szállítására. A vállalat ezzel saját termelési kapacitását kívánja bővíteni, és egyidejűleg a bükkábrányi bánya termelékenységét növelni. A projekt teljes beruházási költsége eléri a 30 millió eurót (kb. 7 milliárd forint). Ez az egyik legnagyobb beruházás a cég eddigi történetében. A gépegység 6700 laza köbméter/óra, ill. 12 millió tömör köbméter+tonna éves kapacitásra méretezett. Jellemben és méreteiben a világ legnagyobb kompakt marótárcsás kotrógépe.

2008. november 19-én, a bükkábrányi bányauzem szerelőterén rendezett ünnepségen Valaska József, a ME Zrt igazgatótanácsának elnöke engedélyt adott a szerelés hivatalos megkezdésére, melyet kilenc hónap elteltével kell befejezni, hogy a jövő év közepén megkezdhesék a termelést. A kotrógép össz súlya 1650 tonna, a 28 méter hosszú marótárcsagém végén található a 12 méter átmérőjű marótárcsa. A 16 méterrel felszerelt marótárcsa hajtásteljesítménye önmagában 1100 kilowatt, az összes beépített hajtásteljesítmény pedig kerekén 3200 kilowatt. A főgép rugalmas üzemeltetéséhez szükséges szalagkocsi szállítási hossza 80 méter, és 660 tonna súlyú.

Ezzel a beruházással a Mátrai Erőmű Zrt a barnaszén hosszú távú hasznosítását és a nemzet ellátásbiztonságát hangsúlyozza, konkurenciaképes magyar energiahordozóval.

Megkérdeztük az érdekképviseletet

A világ legnagyobb kompakt kotrógépe lesz – mondja Pápis László, a ME Zrt BDSZ szervezetének titkára. - Amikor 2007-ben a 400-as blokk megépülése kérdésessé vált, attól féltünk, hogy kérdésessé teszi a kotrógép megépítését is. Aztán kiderült, hogy a két dolgot nem kell együtt kezelni. Az új kotró üzembe állításával a Bükkábrányi bánya meddő letakarítási kapacitását növelni lehet, illetve csökkenteni lehet a külső vállalkozások tevékenységét. Ez a társaság oldaláról is pozitívum. Ami a munkavállalókat illeti, ők sokkal jobb munkakörülményeket kapnak a géppel, s a bánya létszáma tizenkét fővel gyarapodik, azokkal a munkavállalókkal, akik az új berendezésen fognak dolgozni. Ezek közül öten már az első „kapavágástól” ott lesznek, a többiek folyamatosan csatlakoznak hozzájuk.

Mit jelent a kotrógép üzembe állítása a bükkábrányi munkavállalóknak – kérdezem Csató Lászlót, a ME Zrt bükkábrányi bányauzemének szakszervezeti titkárát.

Kicsit messzebbre megyek vissza – kezdi válaszát Laci. - Nem most vetődött fel a kompakt kotrógép vásárlásának gondolata. Hosszú időnek kellett eltelnie ahhoz, hogy végül az Igazgatóság és a Felügyelőbizottság is áldását adta a gép beszerzésére. Ezt megelőzően mind a menedzsment, mind a munkavállalói érdekképviselet sokat lobbyzott azért, hogy az RWE tulajdonú vállalat rábólintson a kotrógép üzembe állítására. Sok buktatója volt, a CO2 kvótától kezdve, az új blokk megépítéséig, de végül mégis sikerült elérni, hogy ide a bükkábrányi bányába kerüljön. Az emberek nagy várakozással tekintettek elé és nem is nagyon akarták elhinni, hogy egy ekkora gép megépítésére, nálunk sor kerülhet. Az biztos, hogy a legkorszerűbb gép a legkorszerűbb felszereléssel fog termelésbe

állni kilenc hónap múlva. A korszerűt azért hangsúlyozom, mert eddig az új dolgokat a régi gépekbe építették be, ezzel javítva a hatásfokukat. Megjegyzem, hogy a legfiatalabb gépünk is immár huszonhárom éves. Ez tehát az első olyan kotrógép, amelyik teljesen új és minden részletében a legmodernebb felszereléssel lesz ellátva. Fontos momentumnak tartom – s ez a tájékoztatón is elhangzott, - hogy ha minden sikerül, s a gép beváltja a hozzá fűzött reményeket, a következő kompakt kotrógép felépítésére a visontai bányauzemben kerül majd sor. Ez azt támasztja alá, hogy a Mátrai Erőmű Zrt-nél folyamatos a megújulásra való törekvés, s a nagyberuházások egyértelműen alátámasztják, hogy a társaság bányáira hosszú távon számítanak a tulajdonosok. Ez munkahelyek megőrzését is jelenti, s – bár nem nagy létszámban (12 fő), jóllehet nekünk egy fő is sokat jelent – új munkahelyek létrejöttét is.

A privatizáció után a kilencvenes évek közepén a Mátránál is megindultak a korszerűsítési folyamatok, a retrofit, amely a tovább működéshez feltétlenül kellett – teszi hozzá befejezőképpen Pápis László. - Azóta eltelt tizenhárom év, s a bányászati oldalon ez a legnagyobb beruházás a cégnél. Valóban nagyon fontos az a tendencia, ami jól látható, akár a kompakt kotrógép termelésbe állítását, akár a 400 Megawattos erőműi blokk várható megépítését nézzük, vagyis, hogy tervszerű és tudatos a fejlesztési szándék a társaságnál. Jót tesz a beruházás a MEKK Kft-nek, amely saját cégünk, hiszen tevékenyen közreműködnek az építésnél és jót tesz a számtalan beszállítóknak és alvállalkozóknak is, tehát várhatóan az építés kilenc hónapja megelénkíti, megpezsdíti a környék gazdasági életét.

h -

Bizalmi testületi ülés Márkushegyen

2008. november 28-án, pénteken tartotta közös ülését a Vértesi Erőmű Márkushegyi Bányászati Üzemi Tanácsa és a BDSZ helyi szervezetének bizalmi testülete. Terítéken volt a Vértesi Erőmű ZRt, ezen belül a Márkushegyi Bányászati Üzem jelenlegi helyzete és jövőbeni kilátásai, a munkavédelem eredményei és az előtte álló feladatok, a vállalat szociális terveinek megvalósulása.

Dr. Havelda Tamás bányászati igazgató rövid ismertetőt tartott a 2008. év eddigi eredményeiről és az év végi várható teljesítésekről. Legfontosabb dolognak azt tartotta, hogy idén pozitív eredménnyel zár a VÉRT és a korábbi tervekkel ellentétben reális esély van arra, hogy 2009-ben is – a létszámgondok ellenére – két frontfeljéssel üzemeljen a bánya. Ezeket az eredményeket visszafogalkoztatott nyugdíjasokkal és külföldi munkavállalók foglalkoztatásával sikerült elérni. Az igazgató úr szót néhány szót az oktatáspolitikáról a továbbképzések, tanfolyamok lehetőségéről valamint a vállalat bérpolitikájáról. Számítások szerint idén cégünknel 9,88%-os bérnövekedés várható.

A bizalmi testület vendége volt Rabi Ferenc, a BDSZ elnöke, aki tájékoztatta a tagságot a szakszervezet előtt álló aktuális feladatokról. Beszámolt a Koordinációs Tanáccsal és az Érdekegyeztető Fórummal történő tárgyalássorozat jelenlegi állásáról. Sajnálattal tett említést a pénzügyi válság nyugdíjpénztárakat is sújtó negatív hatásairól. Tagsági felvetésre elmondta, hogy eddig nem sikerült elérni a magán nyugdíjpénztárból való visszalépés lehetőségének idejét meghosszabbítani az állami elosztó-felosztó rendszerbe.

Az elnök úr beszámolója után a tagság Wachtler Jánost, a munkavédelmi bizottság elnökének összefoglalóját hallgatta meg, aki a munkavédelmi képviselők feladatairól adott rövid tájékoztatást. Hangsúlyozta a munkavédelmi képviselők munkájának fontosságát, kiemelve annak sokszínűségét. A munkavédelmi képviselőséggel megbízott dolgozók részt vesznek a munkahelyi balesetek kivizsgálásánál, a baleseti és betegségi kárfelelősség megállapításánál, véleményezik a munkavédelmi eszközök hatékonyságát és munkájukkal segítik a biztonsá-

gos munkahelyek és körülmények kialakítását. Wachtler János megköszönte a bizottság elmúlt 4 éves munkáját, hisz annak mandátuma az év végén lejár és 2009 elejére új választást írtak ki. Örömmel vette, hogy az új képviselő-jelöltek közül többen rendelkeznek, munkavédelemmel kapcsolatos szakvizsgával.

Szegedi Tibor gazdasági igazgató a VÉRT szociális helyzetéről számolt be. Elmondta, hogy idén a VÉRT 290 MFT-ot költött szociális kiadásokra. Legfontosabb feladatuknak a munkaerő megtartást tartotta, hiszen csak megfelelően képzett szakemberekkel lehet hatékonyan dolgozni és eredményeket elérni. Mindezt csak működőképes humánpolitikával lehet elérni. Kiemelte az oktatáspolitiká fontosságát, valamint a dolgozók pihenését és feltöltődését szolgáló üdülési rendszer fenntartását. 2100 dolgozóról szociálisan gondoskodni nem egyszerű feladat, mert egyaránt szem előtt kell

tartani a munkáltató és a munkavállalók érdekeit, lehetőségeit.

Végül, de nem utolsósorban Rajnai Gábor, Oroszlány város polgármestere tartott ismertetőt a város eddigi fejlődésével kapcsolatban, az előttük álló feladatok ütemezéséről, a városvezetés jövőbeni terveiről. Az Ipari Parkba települt vállalkozások és termelő üzemek sokat lendítettek a város helyzetén. A munkanélküliséget sikerült 14%-ról 8% alá szorítani, és az

adóbevételek révén folyamatosan fejlesztik és szépítik a várost. Fontosnak tartotta elmondani, hogy a VÉRT még mindig a város egyik legfőbb támasza, hisz a közös összefogás eredményeképp országosan is ez egyik legkedvezőbb áron tudják a lakosságot távfűtéssel ellátni.

Az Ü.T. és a bizalmi testület egy jóízű ebéddel zárta a napot.

-sawia-

„Áldott legyen a bányák népe...”

Könyvbemutató a BDSZ-ben

Újabb kötettel gazdagodott a hazai bányászati irodalma. Megjelent Krisztián Béla és Németh Géza „A magyarországi bányászati középiskolák története 1949-1996 című könyve, amelynek bemutatóját november 25-én tartották a BDSZ tanácstermében.

A rendezvényt Bónis János az Országos Bányász Kulturális és Hagyományörző Szövetség titkára nyitotta meg. A rendező szervezetek a Bányászszakszervezet és az OBKSZ elnöksége nevében köszöntötte a megjelenteket. Az egykori bányaiipari technikumok tanárait, vezetőit és a jogutód iskolák képviselőit, akik hosszú évtizedeken át tanították a szakmára, neveltek hivatástudatra, helytállásra tanítványait, a bányaiipar későbbi középvezetőit. Köszöntötte a könyv szerzőit: Krisztián Bélát és Németh Gézát a téma töretlen folytatóit, valamint Balogh Alajos, Császár Béla és Sebestyén István Tanár urakat, akik bekapcsolódva a munkába, egy-egy fejezet megírásával tovább gazdagították a könyvet.

Ezt követően Rumanóczy Anett színművész előadásában hangzott el Peterdi Andor: „Áldott legyen a bányák nép” című verse.

Rabi Ferenc a Bánya és Energiaipari Dolgozók Szakszervezete elnöke beszédében kiemelte a könyv, amelyet ma bemutatunk és a szakma, valamint a közvélemény szíves figyelmében ajánlunk, újabb jelentős hozzájárulás a magyarországi bányász szakember képzés irodalmához.

A történet, azokról az emberekről szól, akik a bányászati hőskorában a bányászszakma egyik felelős posztján, a munkahelyeken, a termelés közvetlen szervezése és irányítása terén teljesített feladatot. Az útközönában, a munkások és a felső vezetés között helyezkedtek el. Felelőséggel tartoztak a termelésért, a rájuk bízott emberekért, a milliós gépekért és berendezésekért. Ezeknek a feladatoknak megfelelni, csak jól képzett, felkészült vezetők voltak képesek. Az ötvenes, hatvanas,

hetvenes évek dinamikusan fejlődő bányászatiának tömegesen volt szüksége ilyen vezetőkre.

Akkor még jól felszerelt bányaiipari technikumok működtek Tatabányán, Esztergom-Kenyérmézőn, Pécsen, Várpalotán, Miskolcon, Nagykanizsán, és az ország számos városában. Az iskolákban kiváló tanárok és szakoktatók képezték a jövő aknászait, technikusait. Szakértelmük, nevelő munkájuk, hivatástudatuk nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a bányászati mindvégig megfelelt a kor kihívásának, teljesítette az iránta támasztott követelményeket.

Az elmúlt évtizedek elhibázott energiapolitikájának következményeként – Márkushegy kivételével – megszűnt a hazai mélyműveléses szénbányászat. Ezzel együtt megszűntek a bányászati szakiskolák, megszűnt a bányaiipari technikumok képzése.

Ezért is fontos és becses valamennyiünk számára ez a könyv, amely történelmi hűséggel mutatja be a korabeli képzés viszonyait, maradandó emléket állítva a volt bányaiipari technikumoknak, tanároknak, diákoknak, a későbbi aknászok, gépészek, tizezreinek.

A könyv szerzői közül Németh Géza, Császár Béla és Sebestyén István beszéltek a megjelent könyvről, szóltak önmagukról, munkásságukról.

A BDSZ és az OBKSZ nevében a bányász hagyományörzésben kifejtett eredményes munkájuk elismeréseként Rabi Ferenc a BDSZ elnöke emléklapot és ezüst bányászgyűrűt adott át a könyv szerzői részére.

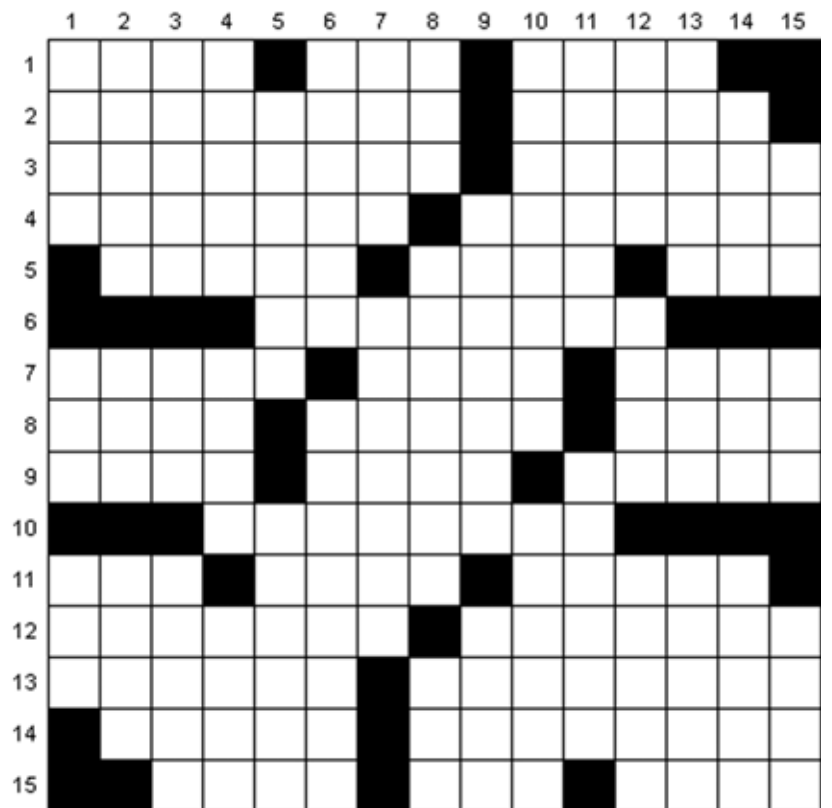
Bónis János az OBKSZ titkára zárószavában még egyszer megköszönte mindenkinek a közreműködést, aki részt vállalt a könyv megjelenésében. Hangsúlyozta, a szerzők maradandót alkottak, hiszen a könyvvel tovább gazdagodott a bányász hagyomány, tovább él a legendás hírű bányaiipari, bányagépészeti és bányavillamosági, bánya és mélyfűrészi- és geológiai technikumok emléke.

Bónis János

Ha az ember...

VÍZSZINTES: 1. Olasz olajcég. Benzinkútjai hazánkban is működnek. - Ilyen kerék szükséges a csomagtartóba. - Üdítő ital. 2. Argentín futballszár a közelmúltban /Diego/. - Eleve, latin kifejezéssel. 3. Egy francia bíboros, Paul de Gondi Retz híres emlékirataiból idézünk: Az embert sokkal gyakrabban téveszti meg a bizalmatlanság, mint ... A kipontozott részről hiányzó szöveg. - Földre helyező. 4. Övezeti. - Jellemes. 5. Futballpálya zászlóval jelölt része. - Büntetést állapít meg. - És, németül. 6. Hofi Géza egyik slágere, amit énekelt. 7. Régi fejfű. - Török eredetű férfinév. - Nagy afrikai tó. 8. Kék és vörös keveréke. - A tizenhárom vértanú gyakori jelzője. - Jut. 9. Könyvtár része. - Futballpálya része. - Erkölcsei elvek összessége. 10. Korholás. 11. Rendben van. - Idejében megy egy vonathoz. - Dezső becézve. 12. Mezőgazdasági eszközök. - Tanári közösség tagja az iskolában. 13. Meccs közben mit kér a fáradt focista az edzőtől? - Retz bíboros másik gondolata: Ha az ember mindenkit ki akar elégíteni, senkit sem ... A kipontozott részről hiányzó szöveg. 14. Oda, le. Két szóval). - Fiatal nőtlén férfiak. 15. A ilyen érdekek mindig fontosak. - Inkább valaki más. - Kortárs színházi rendező /László/.

FÜGGŐLEGES: 1. Távolra mutató névmás. - Klór és foszfor vegyjele. - Oxigén, bór és szén vegyjele. 2. Zeneművész /Gábor/. - Dunántúli folyó. - Kortárs filmrendező /Ferenc/. Egyik filmje A mérkőzés. 3. Csehov három nővére közül az egyik. - Indulásra készen... - Sejtő, gyanító. 4. Kortárs építész, a margitszigeti Úttörőstadion rekonstruálója /Béla/. - Szőlő hajtása. - Algériai kikötőváros. 5. Éneklő. - Muzsikáló. 6. Móríz-regény hősnője. - Hegymászás jutalma szokott lenni, névelővel. 7. Leesve megfagyó eső jelzője.

- Megjegyzés egy szerződéshez. 8. Duplán: afrikai dob. - Gesztenyét megszerez. - Elnökség, rövidítve. 9. Zúdul, árad valahonnan. - Absztrakt svájci festő volt /Paul/. 10. Román megye, és egy Duna menti város neve is. - Lekozmáló. 11. Weber operája. - Gumiiipari termékek régebbi magyar márkája. 12. Nyeregbe. - Egyre csak tölt. - Angol rockszár. 13. Villanófény, névelővel. - Amelyik ember. - Janáček operája A vihar című Osztrovszkij-dráma alapján: ... Kabanova. 14. Valami miatt. - Rag is, község is. - Romantikus magyar operák szerzője /Ferenc/. 15. A hét vezér egyike. - Szoprán szerep egy Wagner-operában. - Alföldi, pusztai.

Beküldendő a vízszintes 3. és 13. sorban, a vastag betűs meghatározás megjelölésével.

A rejtveny pályázat nyertesei

Szeptember-októberi rejtvenyünk helyes megfejtése a következő: AGYAFURT, SZABADDÁ, SODRÁS, ZÁRADÉK.

A nyertesek: Horváth Gusztáv, 3200 Gyöngyös, Május 1 lépcső 3.; Király Albert, 3073 Tar, Május 1 út 41.; Pelényi Ferencné, 8400 Ajka, Babits M. u. 11. A nyereményeket postán küldjük el.

BÁNYAMUNKÁS

A BÁNYA- ÉS
ENERGIAIPARI DOLGOZÓK
SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA

Főszerkesztő: Hámori István Péter • Szerkesztőség: 1068 Budapest VI. Városligeti fasor 46-48.

Telefon: 322-1226; 351-7758 • Fax/üzenetrógzító: 351-7758 • E-mail: bdsz@banyasz.hu •

A Bányamunkásban megjelent cikkek Interneten is hozzáférhetőek: www.banyasz.hu • Kiadja a

Nyomdort Kft. • Telefon/fax: 223-1974 • Felelős kiadó: Rabi Ferenc • ISSN 0133-6630